

Lovforslag nr. L 119. Fremsat den 17. januar 2007 af fødevareministeren (Hans Chr. Schmidt)

Forslag

til

Lov om gødning og jordforbedringsmidler m.v.

Kapitel 1

Fastsættelse af regler om gødning og jordforbedringsmidler m.v.

§ 1. Produkter omfattet af denne lov skal opfylde de bestemmelser, der er fastsat efter §§ 2-4, have en dokumenterbar virkning, være af god handelsmæssig kvalitet og må ikke ved normal brug have en skadelig virkning for menneskers, dyrs eller planters sundhed eller for miljøet og må ikke udgøre en risiko for den offentlige sikkerhed.

§ 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om produktion, opbevaring, køb, salg eller anden form for overdragelse, distribution, import og eksport af alle produkter, der er bestemt til:

- 1) Fremme af planters vækst, og hvis virkning helt eller overvejende beror på deres indhold af plantenæringsstoffer (gødninger).
- 2) Fremme af omsætningen af indholdet af organisk stof i komposteringsmateriale (komposteringspræparater).
- 3) Ændring af jords eller voksemediers fysiske, kemiske eller biologiske tilstand, og hvis virkning ikke eller kun i ringe grad beror på et indhold af plantenæringsstoffer (jordforbedringsmidler).
- 4) Anvendelse som voksemedier for planter.
- 5) Fremme af optagelsen af næringsstoffer ved podning på frø, planter, jord eller voksemedier.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan bestemme, at reglerne i denne lov og

regler fastsat i medfør heraf skal gælde for produkter, der ikke er omfattet af stk. 1, men som har samme virkning.

§ 3. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler eller træffe bestemmelser med henblik på gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger om forhold, der er omfattet af denne lov. Ministeren kan endvidere fastsætte de regler og iværksætte de foranstaltninger, der er nødvendige for anvendelse af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler eller træffe bestemmelser om fravigelse af reglerne i Det Europæiske Fællesskabs direktiver, beslutninger og forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov, i det omfang, dette er hjemlet i retsakterne.

§ 4. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan ved fastsættelse af regler efter § 2 og § 3 fastsætte regler om

- 1) produkternes indhold, herunder grænseværdier for uønskede stoffer, produkternes sammensætning og kvalitet m.v.,
- 2) pakning og mærkning,
- 3) registrering og godkendelse af betegnelse og mærkning m.v.,
- 4) registrering af produktionsvirksomheder, forhandlere, importører og distributører af gødning og jordforbedringsmidler m.v., og
- 5) regnskab over produktion, køb, import, salg og lager.

F. t. l. om gødning og jordforbedringsmidler m.v.

Kapitel 2

Administrative bestemmelser

§ 5. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan meddele de forbud og påbud, der er nødvendige for overholdelse af loven eller af regler udstedt i medfør heraf eller bestemmelser i Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forhold omfattet af denne lov.

Stk. 2. Hvis et påbud ikke efterkommes inden en nærmere fastsat frist, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri lade påbudte foranstaltninger udføre for den ansvarliges regning.

§ 6. Er der en begrundet formodning om, at et bestemt produkt omfattet af denne lov udgør en sikkerheds- eller sundhedsfare for mennesker, dyr eller planter eller en risiko for miljøet, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri forbyde salg og anvendelse af produktet, indtil resultatet af en iværksat undersøgelse foreligger.

§ 7. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om tilsyn og kontrol med overholdelsen af denne lov eller de i medfør heraf fastsatte regler eller Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forhold omfattet af denne lov.

§ 8. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan hos andre offentlige myndigheder indhente de oplysninger, der er nødvendige for at kontrollere overholdelsen af de relevante forordningsbestemmelser og denne lov samt de regler, der er udstedt i medfør heraf. Ministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan i forbindelse hermed foretage sammenstilling og samkøring af oplysninger, herunder personoplysninger, i kontroløjemed.

§ 9. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om opkrævning og betaling til hel eller delvis dækning af udgifter til tilsyn, kontrol og administration efter denne lov, efter regler udstedt i medfør af denne lov samt efter relevante forordningsbestemmelser.

Stk. 2. Betalingsforpligtelser efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf og betalingsforpligtelser, der følger af det Europæiske Fællesskabs forordninger, tillægges renter. Medmindre andet er fastsat ved forordning, beregnes renten fra forfaldsdagen og til betaling sker med den i renteloven fastsatte referencesats med til-

læg. Den tillagte rente udgør dog mindst 50 kr. For erindringsskrivelser betales et gebyr på 100 kr., som reguleres pr. 1. januar med tilpasningsprocenten i lov om en satsreguleringsprocent for det pågældende finansår. Beløbet afrundes til nærmeste hele kronebeløb, der kan deles med 10.

Stk. 3. Der er udpantningsret for betalingsforpligtelser, der følger af regler fastsat i henhold til stk. 1, for renter tillagt efter stk. 2 og for foranstaltninger udført i medfør af § 5, stk. 2.

§ 10. Henlægger ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri sine beføjelser efter loven til en myndighed under ministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om at en klage ikke kan indbringes for en anden administrativ myndighed, og om myndighedens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter forhandling med vedkommende minister henlægge sine beføjelser efter denne lov til en anden statslig myndighed eller institution. Ministeren kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over disse myndigheders eller institutioners afgørelser, herunder om at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens eller institutionens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

§ 11. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller den, ministeren bemyndiger hertil, har til enhver tid, mod behørig legitimation, uden retskendelse adgang til offentlig og privat ejendom, lokaliteter, forretningsbøger, papirer m.v., herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form, for at tilvejebringe oplysninger der er nødvendige til brug for løsning af opgaver i henhold til denne lov, regler fastsat i medfør af loven eller bestemmelser i Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forhold omfattet af denne lov.

Stk. 2. Politiet yder om nødvendigt bistand til gennemførelse af den i stk. 1 nævnte kontrol. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter aftale med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 3. Den, der er omfattet af reglerne i denne lov, af regler fastsat i medfør af denne lov eller af bestemmelser i Det Europæiske Fællesskabs

forordninger om forhold omfattet af denne lov, skal efter anmodning fra ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller den, ministeren bemyndiger hertil, give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som er påkrævet af hensyn til kontrollens gennemførelse, samt vederlagsfrit yde ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, fornøden bistand ved kontrol, prøvetagning, kopiering og udlevering af skriftligt materiale og udskrifter af oplysninger, som opbevares i elektronisk form.

Stk. 4. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan udtage prøver til undersøgelse uden at skulle erlægge betaling herfor.

§ 12. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om offentliggørelse med navns nævnelse af resultater på grundlag af tilsyn og kontrol, som gennemføres i henhold til loven eller regler udstedt i medfør af loven eller af Det Europæiske Fællesskabs forordninger. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at klage ikke har opsættende virkning på offentliggørelsen.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om formen for og omfanget af offentliggørelse, herunder at offentliggørelse kan ske elektronisk. Ministeren kan bestemme, at visse resultater ikke skal offentliggøres.

Stk. 3. Ministeren kan bestemme, at offentliggørelse skal ske på grundlag af et af ministeren oprettet edb-informationssystem vedrørende kontrolresultater. Ministeren kan på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger fra informationssystemet til en ubestemt kreds af modtagere. Enhver har adgang til fra informationssystemet at få meddelt oplysninger, som enten har været offentliggjort, eller som skal offentliggøres. Adgangen omfatter såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

Kapitel 3

Straffebestemmelser

§ 13. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) overtræder forbud eller undlader at efterkomme et påbud meddelt efter § 5, stk. 1, eller § 6,

- 2) undlader at afgive oplysninger eller at stille bistand til rådighed efter § 11, stk. 3.

Stk. 2. I regler, der udstedes i medfør af denne lov, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne. I reglerne kan der endvidere fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i regler fastsat af Det Europæiske Fællesskab om forhold, der er omfattet af denne lov.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 14. Skønnes en overtrædelse ikke at ville medføre højere straf end bøde, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angivet frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde.

Stk. 2. Med hensyn til den i stk. 1 nævnte tilkendegivelse finder bestemmelserne i retsplejeloven om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Betales bøden i rette tid eller bliver den efter vedtagelsen inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning.

Kapitel 4

Ikrafttrædelsesbestemmelser

§ 15. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden.

Stk. 2. Ved lovens ikrafttræden ophæves lov om gødning og jordforbedringsmidler m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 853 af 25. september 1996.

Stk. 3. Regler fastsat i medfør af den i stk. 2 nævnte lov forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af nye regler fastsat i medfør af denne lov. Overtrædelser straffes efter de hidtil gældende regler.

§ 16. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvist i kraft for Grønland med de afvigelser, de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Gødningsprodukter m.v. har været lovreguleret siden 1899. Formålet med reguleringen har via krav om mærkning af næringsindholdet i produkterne været at sikre brugerne, dvs. landmænd, skovbrugere, gartnere, haveejere og andre, fornødne oplysninger om kvalitet og indhold af indkøbte gødningsstoffer m.v. Herved bliver brugerne i stand til at gennemføre den bedst mulige gødsning, jordforbedring eller plantedyrking.

I takt med at der i EU-sammenhæng generelt søges skabt øget sikkerhed for menneskers og dyrs sundhed, ligesom hensynet til miljøet spiller en stadig større rolle, fokuseres der i stigende omfang på regulering af produktionsmetoder frem for alene på kontrollen med det færdige produkt.

Lovforslaget skal medvirke til at bringe reguleringen af gødning og jordforbedringsmidler m.v. i overensstemmelse med denne udvikling.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri ønsker samtidig at undersøge gødning for indholdet af hjælpestoffer og urenheder, f.eks. tungmetaller.

Resultatet af en iværksat undersøgelse vil vise, om der er stoffer i gødning, som vurderes at udgøre en risiko for mennesker, dyr, planter eller miljø. I så fald kan der være behov for at indføre grænseværdier eller andre reguleringstiltag.

Gødningsprodukter kan ikke kun anvendes til gødningsformål, men kan også anvendes til terrorformål. Der vil derfor foregå en løbende sikkerhedsvurdering med henblik på beskyttelse af den offentlige sikkerhed, der bl.a. kan resultere i regulering af salg af visse typer af gødning.

2. Lovforslagets hovedindhold

Med forslaget til lov om gødning og jordforbedringsmidler m.v. videreføres i hovedtræk elementerne i den gældende lov, idet bestemmelserne forenkles og moderniseres.

Med forslaget bliver det muligt at regulere produktion, opbevaring, køb, salg eller anden form for overdragelse, distribution, import og eksport af alle gødninger og jordforbedringsmidler m.v. gennem hele handelskæden, ligesom der bliver mulighed for at registrere samtlige led i handelskæden.

Der indføres som noget nyt et hensyn til den offentlige sikkerhed, idet visse typer af ammoniumnitratgødning kan misbruges til terrorformål. Fødevareministeren vil fremover kunne fastsætte regler, der har til hensigt at begrænse adgangen til erhvervelse af f.eks. ammoniumnitratgødning med henblik på at imødegå anvendelsen af gødning til terrorformål. Der vil løbende pågå sikkerhedsmæssige overvejelser både i EU og i nationalt regi. Disse overvejelser kan føre til fastsættelse af regler for produkter omfattet af denne lov, der kan udgøre en potentiel sikkerhedsrisiko, idet produkterne vurderes at ville kunne anvendes i forbindelse med terrorhandlinger. Det er på nuværende tidspunkt, som en del af udmøntningen af regeringens handlingsplan mod terror (november 2005), besluttet at forbyde salg af ammoniumnitratgødning med over 28 % kvælstof til ikke-professionelle brugere (private).

Hensynet til miljøet og til menneskers, dyrs eller planters sundhed vil fremover indgå på lige fod med hensynet til jordbrugernes behov for oplysninger om kvalitet af gødning og jordforbedringsmidler m.v.

Fødevareministeren vil efter forslaget fremover kunne forbyde salg eller anvendelse af et produkt, hvis der er begrundet mistanke om, at det udgør en fare for menneskers, dyrs eller planters sundhed, eller udgør en risiko for miljøet, indtil resultatet af en iværksat undersøgelse foreligger.

Med hjemmel i forslaget til § 2 vil køb og salg af produkter, der udgør en risiko for den offentlige sikkerhed, som f.eks. ammoniumnitratgødning, fremover kunne forbydes helt, eller eventuelt kun være tilladt en nærmere afgrænset kreds.

Der skabes som noget nyt hjemmel til, at fødevareministeren kan nedlægge de forbud og påbud, der er nødvendige for at sikre overholdelse af loven.

Der foreslås indsat en generel hjemmel for fødevareremisteren til fra andre offentlige myndigheder at indhente oplysninger, der er nødvendige for kontrol med overholdelse af loven, herunder at foretage samkøring af oplysninger i kontroløjemed.

Herudover tilpasses og moderniseres formuleringen af en række bestemmelser af administrativ karakter.

Efter den gældende lov er der hjemmel til autorisation af og tilsyn med kemiske laboratorier, herunder jordlaboratorier. Autorisationsordningen for jordlaboratorier blev nedlagt pr. 31. december 2004 i forbindelse med regeringens strategi "Vækst med vilje" samt regeringens handlingsplan for regelforenkling og administrative lettelser. Der har gennem en årrække ikke været gødningslaboratorier, der har ønsket at blive autoriseret efter denne ordning.

Laboratorier, der ønsker en vurdering af deres kvalitetssikringssystem, kan anvende eksisterende akkrediteringsordninger. På den baggrund er hjemlen til, at Fødevareministeriet kan autorisere gødningslaboratorier ikke medtaget i nærværende lovforslag.

3. Lovforslagets baggrund

3.1 Produkter omfattet af loven

3.1.1. Gødningstyper

I lovgivningsmæssige sammenhæng defineres gødning som teknisk behandlede produkter med eller uden indhold af organisk stof, og som sælges med henvisning til fremme af planters vækst, hvor virkningen overvejende beror på indholdet af plantenæringsstoffer (handelsgødning). Dette omfatter eksempelvis mineralisk gødning (kunstgødning), gødninger med et eller flere næringsstoffer og organisk gødning, f.eks. tørret husdyrgødning, evt. presset i piller.

Primærprodukter, det vil sige husdyrgødning og lignende, der overdrages direkte fra produktionsejendommen til brugeren, er ikke omfattet af loven. Såfremt husdyrgødning undergår en teknisk behandling med henblik på at kunne omsættes som handelsgødning, er produktet omfattet af lovens bestemmelser.

For så vidt angår affald fra husholdninger, institutioner og virksomheder, herunder biologisk behandlet affald, processpildevand og spildevandsslam, der påtænkes anvendt til jordbrugsforhold, reguleres disse af Miljøministeriets bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål nr. 623 af 30. juni 2003 (Slambekendtgørelsen). Kravene til affaldsprodukternes indhold, sammensætning og kvalitet, herunder fastsættelse af grænseværdier, og de dertil knyttede analysemetoder, er fastsat i henhold til denne regulering. Tilsynet med kvaliteten af kommunalt spildevand

og komposteret husholdningsaffald er uddelegeret til Fødevareministeriet af miljøministeren.

3.1.1.1. Uorganisk gødning

Uorganisk gødning fremstilles på fabrikker, der enten bryder og forarbejder råstoffer fra jorden, forarbejder produkter fremstillet af anden kemisk industri eller udvinder kvælstof fra luften ved kemiske processer og brug af energi. Gødning, der er fremstillet sådan, udgør langt hovedparten af den anvendte handelsgødning.

Ammoniumnitrat er en vigtig bestanddel i uorganisk gødning, da det er billigt at fremstille og har et højt indhold af kvælstof. Ammoniumnitratgødning kan imidlertid udgøre en sikkerhedsrisiko, idet gødningen under visse omstændigheder kan eksplodere. Der er derfor på fællesskabsniveau opstillet en række tekniske krav til denne type gødning, der gør det risikofrit at anvende den, hvis den håndteres fornuftigt og hensigtsmæssigt.

3.1.1.2. Organisk gødning

Organisk gødning fremstilles ved forarbejdning af organisk materiale, som f.eks. alger, husdyrgødning og kød- og benmel. Fjerkrægødning forarbejdes f.eks. ved tørring og komprimering til ensartede piller, der er lette at opbevare og sprede. Kød- og benmel må kun anvendes som gødning under forudsætning af, at gældende lovgivning herom er opfyldt. Uforarbejdet husdyrgødning er som anført ovenfor ikke dækket af lovforslaget.

3.1.2. Øvrige produkter omfattet af loven

Udover gødningsprodukter omfatter lovgivningen også grundforbedringsmidler/jordforbedringsmidler, f.eks. jordbrugskalk, ler, kompost og sphagnum. Grundforbedringsmidler er produkter, som iblandes jord, og som er beregnet til ændring af jordens eller et voksemedies fysiske, kemiske eller biologiske tilstand, og hvis virkning ikke eller kun i ringe grad beror på indholdet af plantenæringsstoffer.

Komposteringspræparater er produkter, som sælges med henvisning til fremme af omsætningen af organisk stof i kompostmateriale.

Med voksemedier (f. eks. næringsberiget sphagnum (pottemuld), næringsberigede kokostrevler, mineraluld, ekspanderet perlite m.v.) forstås produkter, som er forskellige fra jord som sådan, og i hvilke planter dyrkes.

Produkter til fremme af optagelsen af næringsstoffer ved podning på frø, planter, jord eller voksemedie (f.eks. kvælstofbindende mikroorganismer til podning

af frø) består af kvælstofsamlende mikroorganismer, der lever i symbiose med planterne og omdanner luftens kvælstof til plantetilgængeligt næringsstof.

Grænserne mellem de enkelte produktgrupper omfattet af loven er flydende, da meget afhænger af, hvordan produktet agtes solgt, og hvordan det anvises brugt. I tvivlstilfælde afgøres produktkategoriseringen af myndighederne i forbindelse med anmeldelse af produktet.

3.2. Produktion i Danmark

Fabrikker, der producerer uorganisk gødning, har tidligere ligget i nærheden af de markeder, de skal forsyne. Tendensen går imidlertid mod sammenslutning af virksomheder i større enheder og koncentration af fabrikker. Nye fabrikker lægges der, hvor råstofferne findes, eller hvor de let kan transporteres til med skib, og hvor energikilderne er. Således ligger der store fabrikker i Nordafrika og på Kola-halvøen, hvor der brydes klippe til fremstilling af fosforholdig gødning. Tilsvarende er der fabrikker i Rusland, hvor der er let adgang til energikilder som olie til brug for fremstilling af kvælstofholdige gødninger, f.eks. ammoniumnitratgødning.

Som en konsekvens af denne udvikling ophørte man i 2004 med at producere faste, uorganiske gødninger i Danmark. Der fremstilles nu udelukkende flydende, uorganiske gødninger på enkelte fabrikker, organiske gødninger (f.eks. af forarbejdet fjerkrægødning) og blandinger af faste gødninger, også kaldet mekaniske blandinger.

I Danmark fremstilles desuden jordforbedringsmidler, som f.eks. kalkningsmidler, sphagnum og kompost.

3.3. Omfanget af handel med gødning, jordforbedringsmidler m.v.

Det fremgår af statistikken over Danmarks forbrug af handelsgødning i gødningsåret 2005/2006 (gødningsåret går fra 1. august – 31. juli), at det samlede forbrug af handelsgødning i 2005/2006 udgjorde 889.600 tons.

Heraf udgjorde forbruget af kvælstof (N) 191.800 tons, forbruget af fosfor (P) 13.500 tons og forbruget af kalium (K) 30.500 tons.

Statistikken bygger på indberetninger fra detailhandelsledet om salget af gødning og jordforbedringsmidler m.v. til den endelige bruger. Handelsgødning anvendt i jordbruget, skove, offentlige anlæg og private haver indgår i statistikken, mens tilførslen af næringsstoffer gennem uforarbejdet husdyrgødning,

kompost og slamprodukter ikke er medtaget, fordi de ikke er omfattet af loven.

Den solgte mængde handelsgødning svarer til en skønnet omsætning på 1.350 mio. kr., idet gennemsnitsprisen i 2005 var ca. 150 kr. pr. 100 kg.

Ifølge Danmarks Statistik importerede Danmark i 2005 handelsgødning for 1.297 mio. kr. Der importeredes 86 % fra andre EU lande, 4 % fra Norge og 10 % fra Rusland.

I 2005 blev der solgt ca. 0,5 mio. tons kalkningsmidler, samt ca. 0,8 mio. m³ sphagnum, voksemedier og kompost, svarende til en værdi af i alt ca. 250 mio. kr.

Produkterne har betydning for produktion af planter i et betydeligt omfang. F.eks. anvendes voksemedier, der sælges til en værdi af 125 mio. kr., til produktion af planter for ca. 3,5 milliarder kr.

3.4. Brugere af og handel med handelsgødning

Handelsgødning anvendes af en bred kreds af virksomheder, der beskæftiger sig med landbrug, skovbrug, gartneri osv. Herudover anvendes handelsgødning også af private haveejere m.v.

Brugere af handelsgødning kan opdeles i følgende tre grupper:

- Jordbrugere (landbrug, gartnerier, skovbrug m.v.), der er optaget i register for gødningsregnskaber, jf. lovbekendtgørelse nr. 757 af 29. juni 2006 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.
- Jordbrugere (landbrug, gartnerier, skovbrug mv.), der ikke er optaget i register for gødningsregnskaber, men er momsregistrerede som jordbrugere.
- Ikke-professionelle (visse fritidslandmænd, private brugere, f.eks. haveejere og lignende), der ikke er optaget i register for gødningsregnskaber og heller ikke er momsregistrerede som jordbrugere.

Ca. 55.000 jordbrugere (landbrug og gartnerier) er omfattet af den første gruppe. Denne gruppe skal en gang årligt i deres gødningsregnskab indberette, hvor meget gødning de har anvendt, og hvor meget der fortsat ligger på lager. Som udgangspunkt skal der betales afgift af den kvælstof, der er i handelsgødningen, men denne gruppe er fritaget herfor. Når denne gruppe køber handelsgødning ved en forhandler, registrerer forhandleren købet og indberetter mængden og typen af gødningen til Fødevareministeriet. Indberetningen anvendes i forbindelse med Fødevareministeriets kontrol af gødningsregnskaberne. Hvis en jordbruger omfattet af denne gruppe selv importerer gødning til eget forbrug, skal mængden samt typen af gødning indberettes til Fødevareministeriet i forbindelse med gødningsregnskabet.

Jordbrugere, der ikke er registreret i henhold til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, og dermed ikke har pligt til at indberette et gødningsregnskab, skal betale afgift ved køb af handelsgødning. Forhandleren opkræver i forbindelse med salget en kvælstofafgift på pt. 5 kr. pr. kg. kvælstof. Beløbet indbetales til SKAT. SKAT registrerer i den forbindelse dels forhandlerne, dels mængden af gødning og indholdet af kvælstof, men ikke typen af gødningen. Eventuelt senere led i handelskæden registreres ikke hos SKAT.

Den sidste gruppe af gødningsbrugere hører til gruppen ikke-professionelle (visse fritidslandmænd, private haveejere og lignende). Denne gruppe kan købe handelsgødning hos forhandlere, men vil typisk købe hos planteskoler, byggemarkeder og lignende. Planteskoler m.v. indberetter ikke videresalg af handelsgødning, hvorfor denne gruppes køb af handelsgødning hos planteskoler m.v. ikke registreres.

Som nævnt ovenfor i afsnit 3.2 fremstilles der ikke pt. faste uorganiske handelsgødninger i Danmark. Den faste uorganiske handelsgødning, der omsættes i Danmark er derfor importeret.

De forhandlere af gødning, der anmelder produkterne med henblik på videresalg, er registreret i henhold til lov om gødning og jordforbedringsmidler m.m. (jf. lovbekendtgørelse nr. 853 af 25. september 1996).

En gang årligt indberetter disse forhandlere mængden af solgte gødninger i det forløbne år til Fødevarerministeriet. Indberetningerne bruges til beregning af gebyrer i henhold til gødningsloven.

Importører og forhandlere har mulighed for at fremstille mekaniske blandinger, dvs. blandinger af flere faste uorganiske handelsgødninger til nye gødningsprodukter. Disse nye gødningsprodukter skal anmeldes til Fødevarerministeriet på linie med andre gødninger.

For så vidt angår ammoniumnitratgødning, var der i gødningsåret 2004/2005, 2.500 bedrifter, der modtog ammoniumnitratgødning med over 28 % kvælstof som skulle føre gødningsregnskab, og som var momsregistrerede med jordbrug som hovederhverv. Det vurderes, at salg af ammoniumnitratgødning med over 28 % kvælstof til ikke-professionelle, der ikke er momsregistrerede, er yderst begrænset.

3.5. Den historiske udvikling af gødningsreguleringen

3.5.1. Loven fra 1898

Frem mod slutningen af 1800-tallet bar gødningsmarkedet præg af mange producenter og importører

og ligeledes mange agenter for udenlandske producenter. Den mest udbredte form for handel med gødningsstoffer fandt sted ved at rejsende agenter optog ordrer til senere levering.

Det faktum, at flere af Danmarks nabolande allerede havde en gødningslov, var medvirkende til et ønske om regulering af markedet. Ønsket blev fremsat til Indenrigsministeriet i 1894 af de Samvirkende Landboforeninger støttet af Landhusholdningsselskabet.

Den første lov om handel med gødning og foderstoffer trådte i kraft den 1. januar 1899. Forud var gået tre års forhandlinger. Loven skulle medvirke til at anvise gode varer til landbruget uden at lægge hindringer i vejen for handelen. Det var statens opgave at vejlede og regulere de forhold, hvor borgerne ikke selv havde mulighed for at sikre sig.

Ifølge loven skulle der være garantier på aftalepapiret, når der blev benyttet bestillingssedler, ligesom der skulle være garantisedler, der fulgte varen, hvis bestillingen var sket mundtligt.

Det var endnu ikke en myndighedsopgave at kontrollere deklaration af og næringsindhold i gødning. Opstod der uenighed køber og sælger imellem, kunne sagen bringes til voldgift. Loven regulerede kun handel med industrielt fremstillede eller behandlede gødningsstoffer i portioner over 100 kg.

De vigtigste regler som fremgik af loven, var angivelse af gødningens navn og indhold af plantenæringsstoffer. Angivelsen skulle være i overensstemmelse med de dengang af Landbrugsministeriet fastsatte regler. På følgesedlen (slutseddel eller regning) skulle anføres gødningens indhold af plantenæringsstoffer, så følgesedlen samtidig var et garantidokument. Sælgerne kunne, hvad indholdet angik, forbeholde sig en vis tolerance, så erstatningspligt for manglende indhold først trådte i kraft, når tolerancen var overskredet.

Endvidere fremgik det af loven, at sand og andre som gødning værdiløse stoffer skulle angives med art og mængde, og at gødningen skulle være tør og for anvendelse behørig findelt.

Handel med kalkningsmidler og grundforbedringsmidler var som udgangspunkt omfattet af lovgivningen.

Loven var på flere punkter uhensigtsmæssig. Hvis en køber ønskede at lade en analyse gennemføre, var reglerne for prøveudtagning så omstændelige, at køberen mange gange opgav. Endvidere var det f.eks. muligt ved handler, der byggede på gensidig tillid sælger og køber imellem, helt at undlade garantiene.

3.5.2. Loven fra 1938

Med lov af 13. april 1938 om handel med foder- og gødningsstoffer samt grundforbedringsmidler (Lovtitledende A, nr. 135/1939) fandt der på baggrund af ønsker fra landboorganisationerne en betydelig stramning af reglerne sted. Den nye lov var ganske vist bygget over samme læst som loven fra 1899, indeholdt retningslinier for salg og markedsføring af handelsgødning og grundforbedringsmidler (kalkningsmidler), og grundidéen var fortsat, at brugeren skulle kunne få oplysninger om gødningen og på grundlag heraf tage stilling til, om varen i kvalitet og pris var passende. Den vigtigste ændring var, at der blev indført offentligt tilsyn med lovens overholdelse.

Stramningerne i lovgivningen betød, at det ikke længere var muligt at fraskrive sig reglerne ved påtegning på salgsdokumentet. Loven dækkede handel med alle gødninger, der faldt ind under definitionen som teknisk eller fabrikmæssigt behandlede stoffer, herunder også industrielle affaldsstoffer, der blev udbudt til brug som gødning, og som angaves udelukkende eller hovedsageligt at virke ved deres indhold af plantenæringsstoffer. Også gødning, som blev solgt til anvendelse i gartneri og havebrug, var omfattet.

Det blev fastslået, at sælgeren af gødningen var ansvarlig for f.eks. at vandindhold, findeling og strøbarhed var normal, og at et eventuelt indhold af plantegifte ikke overskred et nærmere fastsat maksimum.

For grundforbedringsmidler blev der fastsat regler om vandindhold og findelingsgrad.

Der blev nedsat et udvalg med repræsentanter fra den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole, gødningsbrugere (landbruget) og gødningshandelen, der skulle forestå tilsyn med lovens overholdelse. Fysisk blev tilsynet foretaget af lederen af Statens Planteavlslaboratorium.

Den nye lov bestemte, at alle gødninger og grundforbedringsmidler skulle anmeldes til tilsynet tillige med den mærkning, med hvilken produktet agtedes solgt. Mærkningen skulle godkendes af tilsynet, inden salget måtte påbegyndes. Det var et krav, at mærkningen ikke måtte foregive en større brugsværdi, end produktet reelt havde. Udgifterne til tilsynet skulle dækkes af afgifter betalt af fabrikanter og importører. Afgifterne blev beregnet på baggrund af virksomhedernes oplysninger af omsatte mængder.

3.5.3. Loven fra 1962

Lovgivningen om foderstoffer og gødning blev i 1962 opdelt i to selvstændige love, hvorefter gødning m.m. reguleredes i lov nr. 99 af 16. marts 1962 om gødning og grundforbedringsmidler m.m.

Den nye lovs definition af gødninger var den samme som i loven fra 1938, mens definitionen på grundforbedringsmidler omfattede alle stoffer, der blev solgt under henvisning til, at de gennem indgribende ændring af jordens fysiske, kemiske eller biologiske tilstand indirekte påvirkede afgrøderne. Det betød f.eks., at bl.a. tørv blev omfattet i modsætning til i de tidligere love.

Som noget nyt omfattede loven også såkaldte "gødningsdannere", der blev defineret som alle stoffer, der blev solgt under henvisning til eller var kendt for at de uden foretagelse af en egentlig fabriktionsproces kunne anvendes til fremstilling eller forbedring af gødninger af anden beskaffenhed end de, der faldt ind under lovens definition, f. eks. et komposteringspræparat. Herudover blev "vækststoffer", hvilket ville sige produkter, der hverken var gødninger, grundforbedringsmidler eller gødningsdannere, men som blev solgt med henvisning til, at de havde en direkte vækstfremmende virkning på afgrøderne, f. eks. kulturer af kvælstofsamlende mikroorganismer, omfattet af lovgivningen.

Ministerens kunne forbyde, at et produkt blev solgt, hvis det skønnedes, at virkningen af produktet var betydningsløs. Salg kunne endvidere forbydes, hvis produktet antoges at være til fare for fremkaldelse af dyre- eller plantesygdomme. Regler for deklaration af næringsstoffer blev præciseret, og det blev forbudt at sælge en af loven omfattet vare med henvisning til indhold af plantebeskyttelsesmidler eller ukrudtsmidler, med mindre der var givet tilladelse hertil.

Ved udarbejdelsen af loven skelede man til, at OEEC (senere OECD) arbejdede på at fastlægge fælles regler for handel landene imellem, herunder blandt andet med gødning. Man gav således ministeren mulighed for at dispensere fra loven, så et eventuelt internationalt lovkompleks forholdsvis let kunne indføres i Danmark.

3.5.4. Loven fra 1977

I 1977 blev lovgivningen på ny tilpasset, denne gang med det overordnede formål at sikre mulighed for gennemførelse af regler om handel med gødning fastsat af EF.

Med lov nr. 41 af 26. januar 1977 om handel med gødning og jordforbedringsmidler m.m. blev bagatelgrænsen for, hvornår et produkt var omfattet af reguleringen, nedsat fra 100 kg til mellem 1 og 10 kg afhængig af hvilken produkttype, der var tale om. Derved blev produkter til anvendelse i f.eks. private haver omfattet.

Landbrugsministeriets Gødningstilsyn, der hidtil havde forestået tilsynet med overholdelse af reguleringen, blev nedlagt pr. 31. december 1989 og aktiviteterne blev pr. 1. januar 1990 overtaget af Plantedirektoratet.

3.5.5. Gældende lov fra 1992

Den øgede EF-harmonisering af reguleringen på gødningsområdet medførte behov for at tilpasse den nationale lovgivning til at kunne implementere regler fastsat af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab.

Hvor der tidligere havde været tale om detalregulering i loven, blev den nye lov udarbejdet som en rammelo, således at det blev muligt administrativt at tilpasse de typisk meget tekniske regler.

Forbudet mod vildledende oplysninger blev ophævet under henvisning til, at dette var dækket af reglerne i den nyindførte markedsføringslov.

3.5.6. Fællesskabsregulering

EU's gødningsforordning (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2003/2003 af 13. oktober 2003 om gødninger, (EUT 2003, L 304, s. 1), herefter "gødningsforordningen") indeholder tekniske bestemmelser om mærkning, typebetegnelse og mindsteindhold af næringsstoffer i gødning. Kravene i gødningsforordningen stilles til fabrikanter, der defineres bredt som alle, der er ansvarlig for markedsføringen af gødningen. Dog undtages mellemhandlere.

EU's gødningsforordning er primært et resultat af en sammenskrivning af tidligere lovgivning. Siden 1970'erne har der været udstedt ca. 20 Råds- og Kommissionsdirektiver. Sammenskrivningen var en del af projektet om forenkling af lovgivningen vedrørende det indre marked. De væsentligste ændringer der fulgte af forordningen, var krav til sporbarhed, indførelse af en beskyttelsesklausul og øget krav til sikkerheden i forbindelse med ammoniumnitratgødninger. Herudover blev hensynet til miljøet medtaget, idet det blev præciseret, at gødninger ikke ved normal brug må have en skadelig virkning for menneskers, dyrs eller planters sundhed eller for miljøet.

Gødningsforordningen dækker kun uorganiske gødninger. Det skønnes, at 97-98 % af den uorganiske gødning, der sælges i Danmark, opfylder bestemmelserne i EU's gødningsforordning og dermed dækkes direkte af forordningen. Gødninger, der er omfattet af forordningen, kan kaldes "EF-gødning", men betegnelsen benyttes sjældent i Danmark. Forordningen omfatter også blandinger af færdige "EF-gødninger". Gødning, der kan kaldes "EF-gødning", omfattes foruden af forordningen også af den nationale lovgivning

for så vidt angår administrative regler, kontrol og sanktioner, som i Danmark er beskrevet i gødningsloven og -bekendtgørelsen.

En lille del af den uorganiske gødning, der sælges i Danmark, indeholder mindre plantenæringsstof end krævet i gødningsforordningen. En del gødning er af organisk oprindelse, og en del er blandinger af organisk og uorganisk gødning. Disse gødninger udgør til sammen 2-3 % af den solgte gødning i Danmark og dækkes udelukkende af den nationale lovgivning. De benævnes ofte "national gødning" i modsætning til EF-gødning, men kan handles og sælges i alle medlemsstater, hvis gødningerne opfylder de pågældende medlemsstaters ensidige krav til "nationale gødninger".

Der er ikke fælles lovgivning i EU for jordforbedringsmidler (kalkningsmidler, tørveprodukter og kompost), voksemedier, komposteringspræparater og podekulturer. Disse produkter dækkes af medlemsstaternes nationale lovgivning, således i Danmark af den gældende lov om gødning og om jordforbedringsmidler m.m.

4. Gældende lov

Den gældende lov om gødning og jordforbedringsmidler m.m. (jf. lovbekendtgørelse nr. 853 af 25. september 1996, som ændret ved § 5 i lov nr. 404 af 1. juni 2005) regulerer opbevaring og salg af gødning og jordforbedringsmidler m.m.

Reguleringen tager udgangspunkt i produktregistrering og mærkningsbestemmelser, som skal være opfyldt for markedsføring, samt krav om angivelse af det årlige salg af de produkter, som loven regulerer.

Loven fastsætter regler for opbevaring og salg af gødninger, grundforbedringsmidler, komposteringspræparater og voksemedier.

Grænserne mellem de enkelte produktgrupper er flydende, da meget afhænger af, hvordan produktet agtes solgt, og hvordan det anvendes.

Fødevarerministeriet foretager en produktregistrering på grundlag af de anmeldelser, som producenter/importører foretager, før markedsføringen påbegyndes.

Anmeldelserne skal indeholde en række oplysninger om typebetegnelse, næringsstofindhold, herunder mængder og former, handelsnavn og øvrige emballagemærkninger.

Når alle oplysninger er tilfredsstillende og produktets deklaration er godkendt, meddeler Fødevarerministeriet, at produktet er anmeldt.

Der udarbejdes en fortegnelse over samtlige anmeldte produkter, som offentliggøres på Fødevarermini-

F. t. l. om gødning og jordforbedringsmidler m.v.

nisteriets hjemmeside. Fortegnelsen opdateres kvartalsvis. Herudover trykkes oplysningerne i bogform ca. hvert andet år. Fortegnelsen giver et overblik over de produkter, der er på markedet, med angivelse af det næringsindhold, det enkelte produkt er deklareret med. Fortegnelsen anvendes især af jordbrugets rådgivere. Herudover anvendes fortegnelsen i forbindelse med Fødevarerministeriets kontrol med gødningsregnskaber.

I forbindelse med tilsynsbesøg hos producenter og på udsalgssteder m.v. udtager Fødevarerministeriet prøver til kontrolanalyse med henblik på at udføre produktkontrol. Denne kontrol har til formål at efterprøve, om de af sælgeren givne oplysninger er rigtige, det vil sige, om varens faktiske indhold er i overensstemmelse med det deklarerede, og at reglerne vedrørende mærkning af varerne er fulgt. Kontrollen omfatter bl.a. også mærkning af varer på løsvarelagre og kontrol af følgesedler til løsvare. Konstateres det i forbindelse med kontrollen, at der forhandles ikke-anmeldte produkter, bliver den virksomhed, der markedsfører produktet, anmodet om at anmelde produktet. Hidtil har virksomhederne fulgt opfordringen, og myndighederne har ikke haft anledning til at foretage sig yderligere.

Gødningsforordningen angiver hvilke analysemetoder, der skal bruges for at sikre en ensartet kontrol af de af forordningen omfattede gødninger. For nationale gødninger, jordforbedringsmidler m.m. foreligger der nationale forskrifter. Analyseresultaterne afhænger af de anvendte analysemetoder. Der arbejdes på fælles standarder i Europa i Den Europæiske standardiseringsorganisation (CEN).

Kontrollen med gødning og jordforbedringsmidler er fuldt ud brugerbetalt. Virksomheder omfattet af anmeldelsespligten skal efter gødningsårets afslutning 31. juli oplyse mængderne af hvert enkelt anmeldt produkt, de har solgt i den forløbne periode. Oplysningerne danner grundlag for Fødevarerministeriets opkrævning af afgifter og gebyrer.

5. Lovforslagets indhold

Med forslaget videreføres og moderniseres hovedindholdet af den gældende lov.

Loven er udformet som en rammelov, der giver fødevarerministeren bemyndigelse til at fastsætte detaljerede bestemmelser i bekendtgørelsesform. Der er behov for løbende at kunne ajourføre reguleringen på området, dels i takt med den tekniske og videnskabelige udvikling og dels i takt med den harmonisering, der foregår i EU-regi. Bestemmelserne på gødnings-

området er derudover typisk af meget teknisk karakter og derfor bedst egnet til at blive fastsat administrativt.

Formålet med loven er som med den gældende og de tidligere love på området, at sikre brugere, dvs. landmænd, skovbrugere, gartnere, haveejere m.fl. de fornødne oplysninger om kvalitet og indhold af indkøbte gødningsstoffer m.v. Herved bliver brugerne i stand til at gennemføre den bedst mulige gødskning, jordforbedring eller plantedyrkning. Med lovforslaget udvides endvidere rammerne for reguleringen således, at hensynet til menneskers, dyrs og planters sundhed og hensynet til miljøet fremover kan indgå på lige fod med hensynet til jordbrugerens behov for oplysninger om produkternes kvalitet m.m., ligesom det bliver muligt at lade hensynet til den offentlige sikkerhed indgå i forbindelse med fastsættelse af regler.

Den gældende lovs § 2 indeholder et krav om, at produkterne skal være af god handelsmæssig kvalitet og ikke ved hensigtsmæssig anvendelse må udgøre nogen fare for menneskers, dyrs eller planters sundhed. I forslaget til § 1 foreslås denne bestemmelse udvidet, således at hensynet til miljøet og den offentlige sikkerhed fremover indgår på lige fod med hensynet til mennesker, dyr eller planters sundhed.

Med forslaget til § 2 foreslås lovens anvendelsesområde udvidet, således at der fremover vil kunne fastsættes regler om produktion, opbevaring, køb, salg eller anden form for overdragelse, distribution, import og eksport af gødning og jordforbedringsmidler m.v. Herved bliver det muligt i højere grad at tilgodese menneskers, dyrs og planters sundhed, samt hensynet til miljøet.

Med hjemmel i bestemmelsen vil det fremover på baggrund af de løbende sikkerhedsvurderinger være mulig at forbyde køb og salg af produkter, der udgør en risiko for den offentlige sikkerhed. Den foreslåede bestemmelse skal ses som led i udmøntningen af regeringens handlingsplan mod terror (november 2005). Der vil således f.eks. kunne fastsættes regler om begrænsninger af adgangen til visse ammoniumnitrat-holdige gødninger. Vurderingen af, hvorvidt en gødningstype eller et produkt skal forbydes eller omsætningen heraf begrænses, fordi den/det skønnes at udgøre en sikkerhedsrisiko, vil bl.a. bero på oplysninger fra Politiets Efterretningstjeneste (PET) og Beredskabsstyrelsen.

Fødevarerministerens fastsættelse af regler ud fra hensynet til den offentlige sikkerhed vil bero på de retningslinier for reguleringen, som bl.a. Politiets Efterretningstjeneste (PET) og Beredskabsstyrelsen måtte anbefale. Fødevarerministeriets kontrol med overholdelse af sådanne bestemmelser vil i lighed

med den øvrige kontrol, der føres med overholdelse af denne lov, blive udført på stikprøvebasis. Den nærmere procedure for håndtering af overtrædelser, hvori der kan være sikkerhedsmæssige aspekter, vil blive aftalt med Justitsministeriet.

Primærprodukter, d.v.s. husdyrgødning og lignende, der overdrages direkte fra produktionsejendommen til brugeren, vil som hidtil ikke være omfattet af loven. Anvendelsen heraf reguleres bl.a. af Fødevareministeriets regler om gødningsanvendelse (jf. lovbekendtgørelse nr. 757 af 29. juni 2006 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække) og Miljøministeriets regler om harmoni mellem dyrehold og jordtilliggende, (jf. bekendtgørelse nr. 814 af 13. juli 2006 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning og ensilage m.v., der er udstedt i medfør af lov om miljøbeskyttelse).

Også andre produkter, hvis anvendelse reguleres under anden lovgivning, jf. f.eks. Miljøministeriets bekendtgørelse om anvendelse af slam, spildevand og kompost til jordbrugsformål (Slambekendtgørelsen), er undtaget nærværende lovgivning.

De produkttyper, der omfattes af lovgivningen, er de samme som efter den gældende lov.

Bemyndigelsen i § 3 til at gennemføre forskrifter fastsat af EU, er alene en præcisering af bestemmelsen i den gældende lovs § 1, stk. 3.

Forslaget til § 4 er i hovedtræk en videreførelse af bestemmelserne i den gældende lovs § 1, stk. 3, nr. 1 – 4. Som noget nyt er der i § 4, nr. 4, indsat en hjemmel til, at fødevareministeren kan registrere alle produktvirksomheder, forhandlere, importører og distributører af gødning og jordforbedringsmidler m.v. Hidtil har det alene været produkterne og den, der anmeldte et produkt, der blev registreret. Med ændringen bliver det muligt at kontrollere, at alle, der håndterer gødning og jordforbedringsmidler m.v. fra fabrikation til sidste handelsled, overholder kravene i lovgivningen.

Kravet om regnskabspligt, jf. § 4, nr. 5, er i princippet en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 1, stk. 3, nr. 4. Kravet vil som udgangspunkt gælde alle registreringspligtige virksomheder m.v.

Med forslaget til § 5 skabes der hjemmel til, at fødevareministeren kan nedlægge de forbud og udstede de påbud, der anses for nødvendige for overholdelse af regler fastsat efter loven.

Det er ikke muligt udtømmende at beskrive, hvori sådanne forbud eller påbud vil bestå. Det strækker sig fra forbud mod salg, indtil mærkningen af et produkt kan accepteres, til at påbyde tilbagetrækning eller destruktion af et produkt eller parti, der udgør en fare for

menneskers, dyrs eller planters sundhed, eller udgør en risiko for miljøet.

Virkemidlerne vil blive benyttet i overensstemmelse med det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip.

Den foreslåede bestemmelse i § 6 er ny. Efter denne kan fødevareministeren i tilfælde af, at der foreligger en begrundet formodning om, at et produkt udgør en sikkerheds- eller sundhedsfare for menneskers, dyrs eller planters sundhed eller udgør en risiko for miljøet, forbyde salg og anvendelse af et produkt, indtil resultatet af en iværksat undersøgelse foreligger.

Det foreslås endvidere som noget nyt i § 8, at fødevareministeren bemyndiges til i kontroløjemed at kunne indhente oplysninger indberettet til andre offentlige myndigheder og herunder foretage sammenstilling og samkøring af oplysningerne. Der kan i forbindelse med udmøntningen af den løbende sikkerhedsvurdering, som foretages af bl.a. Politiets Efterretningstjeneste (PET) og Beredskabsstyrelsen opstå kontrolmæssigt behov for gennem sammenstilling og samkøring af oplysninger at kunne se sammenhænge og mønstre, som ellers ikke ville være synlige.

Lovforslaget indeholder herudover en række bestemmelser af mere administrativ karakter. Bestemmelserne svarer i hovedtræk til det, der fremgår af den gældende lov, men er tilpasset sprogligt og lovteknisk.

Af disse bestemmelser svarer forslaget til § 9 om opkrævning af gebyrer til § 1, stk. 3, nr. 7, i den gældende lov, forslaget til § 10 om klageadgang, remonstration og delegation af beføjelser til § 4 i den gældende lov, forslaget til § 11 om adgang uden retskendelse til § 3 i den gældende lov samt forslaget til § 12 om offentliggørelse til § 1, stk. 3, nr. 5, i den gældende lov.

Det er hensigten, at der som hidtil vil blive nedsat et udvalg med repræsentanter for de berørte erhvervsinteresser til at rådgive fødevareministeren i spørgsmål om gødninger, komposteringspræparater, jordforbedringsmidler og voksemedier m.v.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner

De umiddelbare økonomiske og administrative konsekvenser som følge af lovforslaget vil være begrænsede for det offentlige, idet der i vidt omfang er tale om videreførelse af eksisterende regler.

Hjemlen i § 4, nr. 4, til registrering af samtlige led i handelskæden vil medføre investeringer til IT-tilpasninger. Det vurderes, at registeret i et vist omfang vil kunne etableres ved at kombinere eksisterende registre over virksomheder, der anmelder gødninger, med

registeret over gødningsforhandlere (som anvendes ved kontrol af gødningsregnskaberne). Herudover skal registret suppleres med oplysninger om mellemhandlere m.v., der ikke er registeret i dag. Omkostningerne baseres på et skøn. Det forudsættes, at investeringsudgiften til etablering af registre vil udgøre 260.000 kr., svarende til en årlig afledt omkostning på ca. 70.000 kr. Dertil kommer en årlig udgift til drift og vedligehold af registre på 10 AC-timer af 600 kr./time og 90 HK-timer af 450 kr./time svarende til ca. 50.000 kr. De årlige omkostninger vil ca. udgøre 122.000 kr.

Der vil med hjemmel i § 4, nr. 5, være en øget dokumentkontrol i forbindelse med kontrol af virksomhedernes efterlevelse af kravet om sporbarhed.

Som grundlag for følgende skøn forudsættes det, at sporbarheden kontrolleres et trin tilbage for 5 % af de 900 anmeldte produkter af gødning, jordforbedringsmidler m.m., og at kontrollen fordeles på 20 virksom-

heder i forbindelse med den eksisterende prøveudtagning. Desuden forudsættes det, at der skal bruges 70 kontrollørtimer af 450 kr./time og 20 AC-timer af 600 kr./time. Omkostningen skønnes derved at blive ca. 45.000 kr. om året.

Der vil med hjemmel i § 2, stk. 1, blive fastsat regler om forbud mod salg til private af gødninger med ammoniumnitratindhold svarende til 28 pct. kvælstof eller mere. Det skønnes at iværksættelse af et sådan forbud vil koste 700.000 kr., som består af 200.000 til iværksættelse af forbuddet, og 500.000 til tilpasning af databaser. Dertil kommer årlig drift af databaser på 200.000 kr. og årlig kontrol på virksomheder på 300.000 kr. i alt en årlig driftsudgift på 500.000 kr. Som grundlag for skøn af kontroludgifterne forudsættes, at der foretages kontrol hos 130 forhandlere, planteskoler m.m. Det skønnes, at der hertil bruges 460 kontrollørtimer af 450 kr./time og 155 AC-timer af 600 kr./time.

Tabel 1. Skønnede økonomiske konsekvenser inden for Fødevarerministeriets område (kr.):

	Iflg. lovforslaget	2008	2009	2010	2011
§ 2, stk. 1,	Forbud mod salg af ammoniumnitratgødning	700.000	500.000	500.000	500.000
§ 4, nr. 4,	Registrering	122.000	120.000	118.000	116.000
§ 4, nr. 5,	Kontrol af sporbarhed	45.000	45.000	45.000	45.000
I alt		867.000	665.000	663.000	661.000
Omkostningerne til personale og forbrug er sat til 600 kr./time for AC og 450 kr./time for kontrollør/HK					

På nuværende tidspunkt er det offentliges udgifter til kontrol og administration af gødningsloven gebyrfinansieret. Dette vil med lovforslaget fortsat være tilfældet.

Forslagets § 6 om hjemmel til at forbyde salg og anvendelse af et produkt, der efter en begrundet mistanke kan udgøre en fare for menneskers, dyrs og planters sundhed eller for miljøet, indtil resultatet af en iværksat undersøgelse foreligger, kan medføre administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige. Omfanget forventes dog at være begrænset, men vil afhænge af forekomsten af situationer, hvor hjemlen kan blive nødvendig at anvende. Det er ikke muligt på forhånd at vide, hvor mange tilfælde der eventuelt vil opstå.

Såfremt produktet viser sig at være til fare og derfor skal destrueres eller lignende, vil det medføre administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige i forbindelse med udstedelse af forbud/påbud samt opfølgning på sagen og kontrol af, at en eventuel destruktion har fundet sted. Det er ikke muligt på forhånd at vurdere konsekvenserne, da det ikke er muligt at forudse, om der vil opstå situationer, der kræver

forbud/påbud, men antallet af sager forventes at være begrænsede.

Hvis den undersøgelse af indholdet af urenheder og hjælpestoffer i gødning som fødevarerministeren, jf. de Almindelige bemærkninger, 1. Indledningen, har iværksat, afdækker problemer med uønskede indholdsstoffer og urenheder i produkterne, vil det medføre en omprioritering af kontrollen.

Der kan blive behov for at fastsætte regler om produktion (§ 2, stk. 1), f.eks. regler om adskillelse og rengøring af produktionslinier, og det vil medføre øgede omkostninger til kontrol og sagsbehandling. Følgende skøn forudsætter, at kontrollen vil omfatte 15 virksomheder af 3 AC-timer af 600 kr. og 7 kontrollørtimer af 450 kr./time alias ca. 75.000 kr. årligt.

Hvis konsekvensen af den nævnte undersøgelse bliver fastsættelse af grænseværdier for uønskede indholdsstoffer og forureninger, kan det medføre øgede omkostninger til kontrol af gødningens kvalitet (§ 4, nr. 1.) herunder udvikling af analysemetoder.

Det er ikke muligt, på nuværende tidspunkt nærmere at beskrive, hvilke nye stoffer, der skal kontrolleres

fremover. Finansiering af eventuelle supplerende analyser vil ske ved en omprioritering af kontrollen.

Lovforslaget skønnes ikke at indebære økonomiske eller administrative konsekvenser for regioner eller kommuner.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget viderefører i vidt omfang de gældende regler, og der skønnes kun at være begrænsede økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Ifølge gældende lovs § 1, stk. 1, kan fødevareremisteren fastsætte bestemmelser om opbevaring og salg.

De kommende regler om forbud mod salg til ikke-professionelle af gødninger med ammoniumnitrat svarende til 28 pct. kvælstof eller mere vil medføre en begrænset administrativ byrde for virksomhederne, idet forhandlere m.m. i henhold til de kommende regler skal sikre, at ammoniumnitratgødninger med 28 pct. kvælstof eller derover kun sælges til professionelle jordbrugere. Samtidig vil der blive fastsat regler om, at forhandlere m.m. skal registrere CVR-nummeret på fakturaen. Der vil blive opkrævet gebyr hos forhandlere m.v. på i alt 0,5 mio. kr. til dækning af omkostningerne ved kontrol af forbudet mod salg til ikke-professionelle.

Med forslaget til § 2, stk. 1, udvides lovens anvendelsesområde til også at omfatte produktion, køb, distribution, import og eksport. Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget § 2, afhænger udnyttelsen af hjemlen til regulering af produktion, distribution m.v. i vidt omfang af resultatet af fødevareremisterens undersøgelse om indhold af uønskede stoffer m.m.

Hvis der bliver tale om at pålægge virksomheder at indrette produktionen, så den opfylder krav, der skal forebygge forurening og sikkerhedsrisici, vil det medføre øgede omkostninger for virksomhederne.

Det er ikke muligt at skønne over niveauet for de investeringer, der i givet fald skal gennemføres i virksomhederne.

Det vurderes dog, at erhvervet allerede på nuværende tidspunkt i stor udstrækning arbejder med kvalitetsstyringssystemer, der modsvarer de krav, der kunne tænkes fastsat, idet de allerede i dag i vidt omfang arbejder i henhold til internationale standarder og retningslinier.

Regler om distribution til forebyggelse af forurening kan give økonomiske konsekvenser for transportbranchen, som kan blive pålagt at rengøre lastbiler, før de må benyttes til transport af gødning m.v. Det bemærkes, at krav om rengøring kun undtages-

vis og i særlige situationer forventes at kunne blive bragt i anvendelse.

Rengøring af et transportmiddel skønnes afhængig af transportmidlet at udgøre fra ca. 1.000-2.000 kr. eksklusiv moms, heri er indregnet, at chauffør og køretøj er uvirksomme i ca. ½ time.

Det er ikke muligt på forhånd at vurdere omfanget af udgifterne til rengøring. Det vurderes dog, at større vognmænd i vidt omfang har mulighed for at minimere disse ved planlægning af kørslen.

Såfremt der fastsættes grænseværdier for tungmetaller eller lignende, kan det medføre administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervet. Dette vil omfatte forhandlere m.v., der skal sikre, at grænseværdierne overholdes. Der kan eventuelt være en afledt effekt for brugere, der kan komme til at betale en højere pris for gødninger m.v.

Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at skønne omfanget af de konsekvenser, som eventuelle grænseværdier vil få, da området endnu ikke er undersøgt.

Forslagets § 4, nr. 4, om registrering af produktionsvirksomheder, forhandlere, herunder mellemhandlere, og importører vil medføre en mindre administrativ omkostning for virksomhederne. Det er imidlertid hensigten, i det omfang registrering findes nødvendig, i størst muligt omfang at udnytte data, der er indberettet til anden myndighed. For erhvervet vil bestemmelsen kun have begrænset betydning, idet de fleste virksomheder allerede er registreret i Fødevarerministeriet. Det er hensigten, at virksomhederne skal kunne foretage registreringen elektronisk via en hjemmeside under Fødevarerministeriet.

Efter forslaget til § 4, nr. 5, vil det blive fastsat, at regnskabet fremover skal indeholde oplysninger om produkternes oprindelse. Dette formodes allerede at være inkluderet i regnskabet og vil derfor ikke medføre en yderligere administrativ byrde.

Iværksættelse af yderligere aktiviteter i medfør af lovforslaget vil medføre en mindre meromkostning for erhvervet.

Forslaget har været sendt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering med henblik på en vurdering af, om forslaget skal forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel. Styrelsen vurderer, at forslaget ikke indeholder administrative konsekvenser for erhvervslivet i et omfang, der berettiger, at det bliver forelagt virksomhedspanelet. Forslaget bør derfor ikke forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel.

For at sikre den bedst mulige kommunikation til erhvervet, vil der forud for lovens ikrafttræden blive udarbejdet en kommunikationsplan. Planen vil blive drøftet i relevante fora, herunder med medlemmerne af det eksisterende Gødningsudvalg.

Herudover vil der blive informeret om lovens indhold i et nyhedsbrev samt på Fødevarerministeriets hjemmeside.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget skønnes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

9. Miljømæssige konsekvenser

Den gældende lovgivning angiver ikke konkrete miljømæssige hensyn, mens forslaget bestemmer (i § 1), at produkterne ved hensigtsmæssig anvendelse ikke må udgøre en fare for miljøet. Ifølge bemærkningerne til gældende lovgivning (1992) skal loven dog medvirke til at sikre, at der ikke tilføres jord og grundvand helbreds- eller miljøskadelige stoffer. EU's gødningsforordning har siden 2003 krævet, at gødningerne ved normal brug ikke måtte være til fare for miljøet. Der har derfor i en årrække eksisteret forskellige hjemler til at tage miljømæssige hensyn.

Som led i det øgede fokus på miljømæssige hensyn har fødevarerministeren iværksat en undersøgelse af indholdet af uønskede indholdsstoffer og urenheder i gødning. Afhængig af undersøgelsens resultat, kan undersøgelsen danne baggrund for fastsættelse af grænseværdier, som på sigt vil mindske belastningen af miljøet. Grænseværdier kræver imidlertid notificering i EU i henhold til informationsproceduredirektivet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 22. juni 1998 nr. 98/34/EF om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter.

10. Forholdet til EU-retten

For visse gødningsprodukter (EF-gødninger) er reglerne fuldt harmoniseret (jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2003/2003 af 13. oktober 2003 om gødninger (EUT 2003, L 304, s. 1).

Fastsættelse af regler, der begrænser mulighederne for at sælge ammoniumnitratholdig gødning, vil kræve underretning af EU-Kommissionen under iagtta-

gelse af informationsproceduredirektivet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 22. juni 1998 nr. 98/34/EF om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter. Herudover vil udmøntningen af øvrige bemyndigelser i lovforslaget kunne nødvendiggøre underretning af EU-Kommissionen. Dette vil blive vurderet i forbindelse med udstedelse af reglerne.

11. Lovovervågning

Forslaget indstilles til lovovervågning med henblik på at vurdere, om moderniseringen og den tilpasning, der er indeholdt i loven, har den tilsigtede virkning. Fødevarerministeren har parallelt med lovforslagets fremsættelse iværksat en undersøgelse af indhold af uønskede indholdsstoffer og urenheder i gødninger m.v.. Lovens effekt, herunder en vurdering af om der er behov for yderligere tiltag i lyset af den nævnte undersøgelse, vil blive foretaget senest 3 år efter lovens ikrafttræden.

12. Høring

Lovforslaget har været i høring hos følgende organisationer:

DAKOFA, DAKOFO, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Erhvervsfrugtavl, Dansk Gartneri, Dansk Golf Union, Dansk Handel og Service, Dansk Industri, Dansk Juletræsdyrkerforening, Dansk Landbrug, Dansk Landbrugsrådgivning – Landscentret, Dansk Skovforening, Dansk Transport og Logistik (DTL), Danske Anlægsgartnere, Danske Havecentre, Datatilsynet, DANVA, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL), Den Lokale Andel, Det Danske Haveselskab, DLA Agro, Erhvervsorganisationen HTSI, Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering, Forbrugerrådet, Foreningen af Danske Jordbrugsalkværker, Foreningen af Danske Mosebrugere, Frie Bønder Levende Land, Friluftsrådet, Frøsektionen, HTS-A Arbejdsgiver- og Erhvervsorganisationen, International Transport Danmark (ITD), Kolonihaveforbundet, Landbrugsrådet, Skovdyrkerforeningerne, Udvalget for gødning m.m., WWF, Økologisk Landsforening.

13. Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/ mindre-udgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat og kommuner	Ingen	Ingen, idet området er gebyrfinansieret
Administrative konsekvenser for stat og kommuner og regioner	Ingen	Begrænset øgede administrative omkostninger som følge af registrering af virksomhederne samt øget kontrol i forbindelse med sporbarhed og forbud mod salg af ammoniumnitratgødning til private
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Begrænsede omkostninger til dækning af den øgede kontrol
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Begrænset som følge af krav om registrering og forbud mod salg af ammoniumnitratgødning til private
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Fastsættelse af grænseværdier for uønskede indholdsstoffer og urenheder vil kunne have en begrænset positiv betydning for miljøet	Ingen
Forholdet til EU-retten	Fastsættelse af regler der begrænser mulighederne for at sælge gødning eller andre produkter omfattet af denne lov vil kræve underretning af EU-Kommissionen under iagttagelse af informationsproceduredirektivet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 22. juni 1998 nr. 98/34/EF om en informationsprocedure. Herudover vil udmøntningen af øvrige bemyndigelser i lovforslaget kunne nødvendiggøre underretning af EU-Kommissionen.	

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Den gældende lov indeholder i § 2 et krav om, at produkter omfattet af loven skal have en dokumenterbar virkning, være af god handelsmæssig kvalitet og må ikke ved hensigtsmæssig anvendelse kunne udgøre nogen fare for menneskers, dyrs eller planter sundhed.

I forslaget til § 1 foreslås bestemmelsen udvidet til også at omfatte miljøet, ligesom hensynet til den offentlige sikkerhed nu indgår. Bestemmelsen er sprogligt tilpasset således, at den svarer til formuleringen i gødningsforordningen for så vidt angår hensynet til miljøet.

Hensynet til miljøet har også hidtil indgået i formålet med loven. Af bemærkningerne til lovforslaget fra 1991 (L 83 fra 1991, FT 1991-1992, A, s. 1803) frem-

går det således: "Samtidig skal loven medvirke til at sikre, at der ikke ved anvendelse af produkter omfattet af loven sker en tilførsel til jorden eller grundvandet af helbreds- eller i øvrigt miljøskadelige stoffer og produkter."

Endvidere indgår hensynet til miljøet også i reguleringen i henhold til EU's gødningsforordning fra 2003. Det fremgår heraf, at EF-gødningerne ved normal brug ikke må være til fare for miljøet.

Med lovforslaget tydeliggøres dette hensyn, lige som det sikres, at hensynet kan indgå på lige fod for gødninger omfattet af EU-reguleringen og produkter, der alene er omfattet af den nationale regulering. Ca. 60 pct. af de produkter, der er omfattet af loven er alene nationalt reguleret, idet der p.t. er 985 anmeldte produkter, hvoraf 407 gødningstyper er omfattet af EU-reguleringen og 578 produkter, der udover gødningsprodukter også omfatter jordforbedringsmidler,

komposteringspræparater m.v., alene er nationalt reguleret.

Som noget nyt er hensynet til den offentlige sikkerhed anført i bestemmelsen, idet visse typer af ammoniumnitratgødning kan anvendes til terrorformål.

Fødevarerministeren vil fremover med hjemmel i forslaget til § 2 kunne fastsætte regler med henblik på at begrænse mulighederne for salg af visse typer af gødning med henblik på at kunne imødegå anvendelse af gødning til terrorformål. Der vil løbende pågå sikkerhedsmæssige overvejelser både i EU og i nationalt regi, hvilket vil kunne betyde fastsættelse af regler for produkter m.v. omfattet af denne lov, der kan udgøre en potentiel sikkerhedsrisiko, idet disse vurderes at ville kunne anvendes i forbindelse med terrorhandlinger. Der er på nuværende tidspunkt besluttet at forbyde salg af ammoniumnitratgødning med over 28 % kvælstof til ikke-professionelle brugere (private).

Indførelse af restriktioner vedrørende salg af en gødningstype vil kræve notifikation for EU-Kommissionen i henhold til informationsproceduredirektivet (direktiv 98/34). Det betyder, at regler herom først vil kunne træde i kraft, når denne proces er tilendebragt. Restriktioner omkring ammoniumnitratgødning er et omdiskuteret emne også i Kommissionen, der har oprioriteret området. Det forventes derfor, at godkendelsesprocessen vil kunne trække ud. Hertil kommer, at Kommissionen kan afvise godkendelse af nationale foranstaltninger, hvis der er fællesskabsregler under udarbejdelse.

Til § 2

Til stk. 1

Ifølge gældende lovs § 1, stk. 1, kan fødevarerministeren fastsætte bestemmelser om opbevaring og salg. Med forslaget udvides lovens anvendelsesområde fra alene at omfatte regulering af produktet og salg heraf til også at omfatte produktion, køb, distribution, import og eksport. Reguleringen vil endvidere kunne omfatte varer og produkter, der indføres fra andre EU-medlemstater, og som ikke er omfattet af EU-harmoniseringen.

I takt med, at der i EU-sammenhæng generelt søges skabt øget sikkerhed for menneskers og dyrs sundhed, ligesom hensynet til miljøet spiller en stadig større rolle, fokuseres der i stigende omfang på regulering af produktionsmetoder, frem for alene på kontrollen med det færdige produkt.

Da gødning og jordforbedringsmidler m.v. kan blive forurenede med stoffer, der kan udgøre en potentiel risiko for menneskers, dyrs eller planters sundhed eller for miljøet, er det hensigtsmæssigt, at det også på

dette område bliver muligt at regulere produktionsmetoder. Der vil således, hvis resultatet af den undersøgelse af indholdet i gødninger, som fødevarerministeren har iværksat, viser et behov herfor, kunne stilles krav om adskillelse i produktionsfasen. Samtidig vil der kunne fastsættes regler om rengøring af produktionslinier mellem de forskellige produktionsserier.

Med forslaget til stk. 1 bliver det fremover muligt at fastsætte regler for opbevaring af gødning og jordforbedringsmidler m.m. i alle led fra fremstilling til sidste handelsled. Det vil også være muligt at omfatte distributionsledet, herunder transport. Det kan være relevant at fastsætte særlige regler for opbevaring af gødning og jordforbedringsmidler m.v., f.eks. således at produkterne beskyttes mod fugt, der kan påvirke strøbarheden.

Med hjemmel i forslaget til § 2, stk. 1, vil det fremover være muligt at stille krav om rengøring af transportmidler, før disse anvendes til transport af gødning.

Det er ikke hensigten at indføre generelle krav om rengøring af transportmidler inden de må bruges til at transportere gødning. Bestemmelsen vil kun undtagesvis i særlige situationer blive bragt i anvendelse. Bestemmelsen tænkes således alene anvendt, såfremt den udredning om indholdsstoffer og urenheder, som fødevarerministeren har iværksat, viser, at gødningsstoffer indeholder skadelige urenheder, der kan stamme fra transporten, eller der på et senere tidspunkt opnås viden herom. Herudover kan bestemmelsen anvendes, hvis der opstår en krisesituation, hvor rengøring af transportmidler er af afgørende betydning for at kunne forhindre spredning af forureningen.

Med forslaget til stk. 1 vil der kunne fastsættes regler om salg, køb, distribution, import og eksport af alle produkter omfattet af loven, herunder forbud mod køb og salg, samt mod import eller eksport. Derved kan det bl.a. sikres, at et produkt, der ikke overholder bestemmelser fastsat efter loven eller i forordninger, eller som udgør en risiko for menneskers, dyrs eller planters sundhed eller for miljøet, ikke omsættes, herunder i forbindelse med eksport eller reeksport.

Herudover vil det med hjemmel i bestemmelsen være muligt at forbyde køb og salg af produkter, der udgør en risiko for den offentlige sikkerhed. Der vil således f.eks. kunne fastsættes regler om forbud mod salg til private brugere af visse ammoniumnitratholdige gødninger, ligesom der vil kunne sættes krav om at salg alene må ske på særlige betingelser eller vilkår. Der vil f.eks. kunne fastsættes bestemmelser om, at salg af særlige typer af gødning kun må ske til virksomheder, der er momsregistrerede, eller registrerede med tilladelse til at købe afgiftsfri gødning. Vurderin-

gen af, hvorvidt en gødningstype eller produkt udgør en sikkerhedsrisiko for landet, vil bl.a. bero på oplysninger fra Politiets Efterretningstjeneste (PET) og Beredskabsstyrelsen.

Der er nedsat en række arbejdsgrupper til opfølgning på regeringens handlingsplan mod terror (november 2005), hvor blandt andet behovet for restriktioner i relation til tilgængeligheden af ammoniumnitratgødning undersøges.

Der er på nuværende tidspunkt som en del af udmøntningen af handlingsplanen besluttet at forbyde salg af ammoniumnitratgødning med over 28 % kvælstof til ikke-professionelle brugere (private).

Det kan ikke afvises, at der i gruppen af ikke-professionelle brugere er ganske få fritidslandmænd, der vil blive berørt af forbudet og dermed skal vælge en anden form for gødning. Disse landmænd kan alternativt vælge at lade sig registrere, og dermed fortsat have adgang til at købe ammoniumnitratgødning.

Anbefalinger fra de nedsatte arbejdsgrupper, samt de løbende sikkerhedsmæssige overvejelser, dels i EU og dels nationalt regi, vil kunne føre til yderligere tiltag med henblik på at forhindre anvendelse af visse gødninger eller andre produkter omfattet af denne lov til terrorformål.

Som det fremgår, vil fødevareministerens fastsættelse af regler ud fra hensynet til den offentlige sikkerhed bero på de retningslinier for reguleringen, Politets Efterretningstjeneste (PET) og Beredskabsstyrelsen måtte anbefale på baggrund af deres vurdering af sikkerhedsrisikoen.

Fødevareministeriets kontrol med overholdelse af sådanne bestemmelser, vil i lighed med den øvrige kontrol, der føres med overholdelse af denne lov blive udført på stikprøvebasis. Den nærmere procedure for håndtering af overtrædelser, hvori der kan være sikkerhedsmæssige aspekter, vil blive aftalt med Justitsministeriet.

Fastsættes der regler om salg, vil disse som hidtil blive fastsat således, at reguleringen omfatter enhver form for overdragelse med eller uden vederlag, herunder udbud til salg, avertering, skiltning, fordeling eller anden form for overdragelse.

Det fastsættes i forslaget til stk. 1, nr. 1-5, hvilke produkttyper, loven finder anvendelse på. Formuleringen svarer til formuleringen i den gældende lovs § 1, stk. 1. Loven vil således som hidtil finde anvendelse på gødninger, komposteringspræparater, voksemedier og produkter til fremme af optagelsen af næringsstoffer.

Grænserne mellem de enkelte produktgrupper er flydende, da meget afhænger af, hvordan produktet

agtes solgt, og hvordan det anvises brugt. I tvivlstilfælde afgøres produktkategoriseringen af myndighederne i forbindelse med anmeldelse af produktet.

Primærprodukter, det vil sige husdyrgødning og lignende, der overdrages direkte fra produktionsejendommen til brugeren af gødning, er ikke omfattet af loven. Som det fremgår af afsnittet om lovforslaget indhold i de almindelige bemærkninger, er dette reguleret andetsteds. Såfremt husdyrgødning undergår en teknisk behandling med henblik på at kunne omsættes som handelsgødning, vil produktet blive omfattet af lovens bestemmelser.

For så vidt angår affald fra husholdninger, institutioner og virksomheder, herunder biologisk behandlet affald, processpildevand og spildevandsslam, der påtænkes anvendt til jordbrugsforhold, reguleres disse af Miljøministeriets bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål nr. 623 af 30. juni 2003 (Slambekendtgørelsen). Kravene til produkternes indhold, sammensætning og kvalitet, herunder fastsættelse af grænseværdier, og de dertil knyttede analysemetoder, er fastsat i henhold til denne regulering. Tilsynet med kvaliteten af kommunalt spildevandsslam og komposteret husholdningsaffald er imidlertid uddelegeret til Fødevareministeriet.

Til stk. 2

Med forslaget til stk. 2 bemyndiges fødevareministeren til at bestemme hvilke produkter, der er omfattet af lovgivningen. En tilsvarende bestemmelse findes i § 1, stk. 2, i den gældende lov om gødning og jordforbedringsmidler m.m.

Bestemmelsen vil kunne finde anvendelse på produkter, der sælges til andre formål, men som i stedet eller samtidig anvendes til gødning, jordforbedringsmidler, voksemedier m.v. Som eksempel kan nævnes et produkt, der indeholder kobbersulfat til bekæmpelse af mos, men som samtidig indeholder plantenæringsstoffer. Et andet eksempel er stenuld, som produceres i to kvaliteter, én beregnet til isolering af huse, og én beregnet som voksemedie i drivhuse. Hvis stenulden skal anvendes som voksemedie, skal produktet opfylde gødningslovens bestemmelser. Det vil f.eks. betyde, at næringsindhold m.v. skal være deklareret, og at produktet ikke ved normal anvendelse må have en skadelig virkning for menneskers, dyrs eller planter sundhed eller for miljøet.

Til § 3

Til stk. 1

Bemyndigelsen i forslaget til § 3 er en præcisering af hjemlen i den gældende lovs § 1, stk. 3, til at fast-

F. t. l. om gødning og jordforbedringsmidler m.v.

sætte bestemmelser til gennemførelse af forskrifter fastsat af EU. Den foreslåede formulering svarer til bestemmelser, der findes i adskillige andre love inden for Fødevarerministeriets område.

Med bestemmelsen i 1. pkt. bemyndiges fødevarerministeren til at fastsætte regler eller træffe bestemmelser med henblik på gennemførelsen af direktiver og beslutninger om forhold omfattet af loven. Bemyndigelsen til fødevarerministeren til at træffe konkrete bestemmelser vil blive anvendt i tilfælde af, at der f.eks. skal gennemføres EU-beslutninger om hastende foranstaltninger, og hvor der ikke er tid til at afvente udstedelse af generelle regler. Denne del af bestemmelsen forventes kun at blive bragt i anvendelse rent undtagelsesvis.

De i 2. punktum nævnte forordninger er efter EF-traktatens artikel 249 umiddelbart gældende i medlemsstaterne. Det kan dog være nødvendigt eller hensigtsmæssigt at udstede nationale regler til supplerende af en forordningsbestemmelser, f.eks. hvis forordningen giver medlemsstaterne adgang til at vælge mellem flere angivne løsninger. Der kan desuden være tale om udstedelse af regler af mere administrativ art, f.eks. om administrerende myndighed, ansøgningsprocedurer, kontrol, tilsyn m.v.

Til stk. 2

Bestemmelsen i stk. 2 betyder, at såfremt retsakten indeholder adgang for medlemsstaterne til at fravige retsakten, for så vidt angår forhold omfattet af loven, er fødevarerministeren bemyndiget til at afgøre, om og på hvilken måde denne adgang skal udnyttes.

Til § 4

Forslaget til § 4 er i hovedtræk en videreførelse af bestemmelserne i den gældende lovs § 1, stk. 3, nr. 1-4.

Til nr. 1

Efter forslaget til nr. 1, er det muligt at fastsætte regler om produkternes indhold, herunder grænseværdier for uønskede stoffer, produkternes sammensætning og kvalitet. Bestemmelsen svarer til § 1, stk. 3, nr. 3, i den gældende lov, idet muligheden for at fastsætte grænseværdier er tilføjet i bestemmelsen. Der vil således som hidtil kunne fastsættes kvalitetsnormer, herunder normer for findelingsgrad, strøbarhed, ensartethed, detonerbarhed (risiko for sprængfare) og for indhold af plantenæringsstoffer (kvælstof og lign.).

Der har indtil videre ikke været fastsat normer for strøbarhed og ensartethed. Det er relevante kvalitetsparametre, der hidtil har været reguleret af markedet.

For EF-gødningers vedkommende er der i gødningsforordningen (jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2003/2003 af 13. oktober 2003 om gødninger, EUT 2003, L 304, s. 1) fastsat krav til indhold af plantenæringsstoffer og for visse gødninger til findelingsgrad, hjælpepestoffer og detonerbarhed. For øvrige gødningstyper er kravene fastsat i gødningsbekendtgørelsen.

Af bemærkningerne til forslaget til gældende lov (L 83 fra 1991, FT 1991-1992, A, s. 1803) fremgår det, at der med hjemmel i bestemmelsen ville kunne fastsættes grænser for indhold af f.eks. tungmetaller, radioaktive stoffer m.m. Dette fremgår nu direkte af lovteksten.

Der har hidtil manglet faglig viden om indholdet af sådanne uønskede indholdsstoffer og urenheder i gødning m.v., idet fokus har været på indhold af plantenæringsstoffer.

Fødevarerministeren har som nævnt i Almindelige bemærkninger, 1. Indledningen, med henblik på en fokuseret indsats på dette område iværksat en undersøgelse af indholdet af hjælpepestoffer og urenheder, f.eks. tungmetaller, i gødning. I den forbindelse vil der skulle udvikles og implementeres en række nye analysemetoder. Resultatet af en undersøgelse kan blive, at der er stoffer i gødning m.v., som vurderes at udgøre en risiko for mennesker, dyr, planter eller miljø. I så fald kan der være behov for at indføre grænseværdier. På tilsvarende vis vil der kunne opstå behov for at fastsætte grænseværdier for nødvendige næringsstoffer (f.eks. kobber), som ved et højt indhold kan udgøre en risiko.

Med hjemmel i den foreslåede bestemmelse vil der kunne fastsættes sådanne grænseværdier. Udnyttelse af bestemmelsen i denne sammenhæng vil forudsætte forudgående notifikation af EU-Kommissionen i henhold til informationsproceduredirektivet (jf. Europa-Parlamentet og Rådets direktiv af 22. juni 1998, nr. 98/34/EF om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter, EUT 1998, L 204, s. 37). Der vil med hjemmel i bestemmelsen kunne fastsættes grænseværdierne for alle produkter omfattet af loven. Da den igangsatte undersøgelse alene vedrører indholdet af hjælpepestoffer og urenheder i gødning, vil de eventuelle grænseværdier i første omgang vedrøre gødning.

Til nr. 2

Det er hensigten at videreføre de gældende regler om pakning og mærkning af gødning og jordforbedringsmidler m.m., jf. forslaget til nr. 2. Reglerne er i dag for nationale gødninger, jordforbedringsmidler

m.v. beskrevet detaljeret i gødningsbekendtgørelsen. For EF-gødninger fremgår kravene af gødningsforordningen.

Til nr. 3

Med hjemmel i forslaget til nr. 3 vil der som hidtil blive fastsat bestemmelser om registrering og godkendelse af betegnelse og mærkning m.m.

Efter de gældende regler skal et produkt anmeldes til Fødevareministeriet, før markedsføring påbegyndes. Anmeldelserne skal indeholde en række oplysninger om typebetegnelse, næringsstofindhold, herunder mængder og former, handelsnavn og øvrige emballagemærkninger.

Når alle oplysninger er tilfredsstillende og produktets deklaration er godkendt, meddeler Fødevareministeriet, at produktet er anmeldt. Produktet registreres herefter i den fortegnelse over anmeldte produkter, der kvartalsvis offentliggøres på Fødevareministeriets hjemmeside. Herudover trykkes oplysningerne i bogform ca. hvert andet år.

Det er hensigten at videreføre disse bestemmelser uændret, idet reglerne medvirker til at begrænse antallet af produkter, der sælges med ufuldstændige oplysninger. En henvisning til, at selve mærkningen af en vare er godkendt af Fødevareministeriet, vil kun være lovlig, hvis den udformes på en sådan måde, at den ikke kan give brugeren opfattelsen af, at også selve produktet er godkendt af Fødevareministeriet.

Til nr. 4

Som noget nyt foreslås der i nr. 4 indsat hjemmel til, at fødevareministeren kan fastsætte regler om registrering af produktionsvirksomheder, forhandlere, importører og distributører af gødning og jordforbedringsmidler m.v.

Efter de gældende regler er det alene produkterne og anmelderne af disse, der skal registreres. Forslaget om en generel hjemmel til at registrere virksomheder, der producerer, forhandler, importerer eller distribuerer produkter, skal ses i sammenhæng med udviklingen i EU, hvor det i stigende omfang præciseres, at virksomhederne er ansvarlige for produktet, og at virksomhedens ledelse har ansvaret for at sikre, at de krav i lovgivningen, der er relevante for deres aktiviteter, er opfyldt i alle produktions- og distributionsled. Når det drejer sig om EF-gødninger, fremgår dette ansvar allerede af gødningsforordningen.

Registreringspligten vil omfatte enhver fysisk eller juridisk person, der er ansvarlig for markedsføringen af gødningen, f.eks. producenter, importører, og emballeringsvirksomheder, der arbejder for egen regning. Herudover vil også mellemhandlere og grossi-

ster samt eventuelt distributører skulle registreres. Derved bliver det muligt at kontrollere, at alle, der håndterer gødning og jordforbedringsmidler m.m. fra fabrikation til sidste handelsled, herunder distribution, overholder kravene i lovgivningen.

Fødevareministeriet vil i forbindelse med udmøntningen af bemyndigelsen i forslaget til § 4, nr. 4, undersøge muligheden for at indføre en bagatelgrænse i forbindelse med kravet om registrering.

Det vil ikke være muligt at lempe kravet om registrering i relation til handel med produkter, der vurderes at udgøre en risiko for den offentlige sikkerhed.

Hvorvidt det vil være muligt at indføre en bagatelgrænse baseret på mængdeangivelse eller på produkttype, vil derfor bero på de konkrete tiltag, som de løbende sikkerhedsvurderinger resulterer i. For så vidt angår salg af ammoniumnitratgødning, overvejes dette bl.a. af en arbejdsgruppe, der er nedsat som opfølgning på regeringens handlingsplan mod terror (november 2005).

Det er hensigten i størst muligt omfang at udnytte data, der er indberettet til anden myndighed i forbindelse med registrering af virksomhederne.

Til nr. 5

Forslaget til nr. 5 er i hovedtræk en videreførelse af den eksisterende hjemmel til at fastsætte krav om regnskab over produktion, indførsel, lager og salg.

Oplysningerne i regnskabet danner grundlag for gennemførelse af kontrol, herunder kontrol af, hvorvidt virksomhederne lever op til forpligtelsen i gødningsforordningens artikel 8 om sporbarhed. Efter forordningens bestemmelse skal der føres et register over gødningens oprindelse. Disse registre skal være til rådighed for inspektion fra Fødevareministeriets side så længe gødningen markedsføres og i en yderligere periode på 2 år derefter.

Kravet om sporbarhed i form af virksomhedernes registre over gødningens oprindelse vil også komme til at gælde for nationale gødninger og jordforbedringsmidler m.v. og vil gælde alle led fra produktion til sidste handelsled. Der er således tale om at udvide kravet i gødningsforordningen om sporbarhed til også at omfatte produkter, der ikke er dækket af forordningen.

Registeret kan eventuelt være i form af regnskaber, som i forvejen skal udarbejdes i henhold til anden lovgivning.

Der kan fastsættes regler om, at det af regnskabet skal fremgå, hvem der sælges til samt oplysninger om typer og mængder. Dette er relevant, hvis der fastsættes begrænsninger ved salg af bestemte produkter,

f.eks. det kommende forbud mod salg af visse ammonitratholdige gødninger til ikke-professionelle.

Efter de gældende bestemmelser skal virksomheder, der har anmeldt gødning og jordforbedringsmidler m.v. til Fødevarerministeren, en gang årligt oplyse direktoratet om, hvor store mængder gødning, jordforbedringsmidler m.m., de har solgt det seneste år.

Oplysningerne om virksomhedernes omsætning danner grundlaget for beregning af kontrolafgifter, jf. forslaget til § 9.

Til § 5

Til stk. 1

Det foreslås i stk. 1, at fødevarerministeren kan nedlægge de forbud og udstede de påbud, der anses for nødvendige for overholdelse af regler fastsat efter loven eller fastsat i medfør af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forhold omfattet af denne lov.

Det er ikke muligt udtømmende at beskrive, hvori sådanne forbud eller påbud vil bestå. Det strækker sig lige fra forbud mod salg, indtil mærkning af et produkt kan accepteres, til at påbyde tilbagetrækning eller destruktion af partier, der udgør en fare for menneskers, dyrs eller planters sundhed, eller udgør en risiko for miljøet.

Virkemidlerne vil blive benyttet i overensstemmelse med det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip.

Til stk. 2

Efter forslaget til stk. 2 kan fødevarerministeren lade foranstaltninger udføre for den ansvarliges regning, hvis et påbud ikke efterkommes inden en nærmere fastsat frist. Der vil i de konkrete afgørelser blive anført, hvilken frist den ansvarlig har til at efterkomme påbudet. Fristen vil afhænge af, hvilke foranstaltninger der skal udføres.

Til § 6

Efter forslaget til § 6 kan fødevarerministeren i tilfælde af begrundet formodning om, at et produkt udgør en sikkerheds- eller sundhedsfare for menneskers, dyrs eller planters sundhed eller en risiko for miljøet, forbyde salg og anvendelse af produktet, indtil resultatet af en iværksat undersøgelse foreligger.

Bestemmelsen er ny og svarer til den beskyttelses-klausul, der fremgår af gødningsforordningens artikel 15.

Det skønnes, at 97-98 % af den uorganiske gødning, der sælges i Danmark, opfylder bestemmelserne i EU's gødningsforordning og dermed dækkes direkte

af forordningen, herunder beskyttelsesklausulen i artikel 15. Dette svarer til 870.000 tons gødning fordelt på 407 produkttyper. Den resterende del af den uorganiske gødning, der sælges i Danmark, er ikke omfattet af gødningsforordningen, hvorfor der er behov for at sikre, at beskyttelsesklausulen også kan anvendes på denne del af gødningen samt på de øvrige produkter (organiske gødninger, jordforbedringsmidler, komposteringspræparater, voksemidler og kvælstofbindende organismer), der er omfattet af lovforslaget.

En begrundet formodning vil bygge på oplysninger om tilstedeværelse af risikofaktorer i forbindelse med det pågældende produkt. En begrundet formodning om tilstedeværelse af en risikofaktor kan for eksempel bygge på, at der er konstateret radioaktivt udslip eller anden alvorlig forurening i et område, hvorfra et parti gødning og jordforbedringsmidler m.v. stammer. Fødevarerministeriet vil på baggrund af disse oplysninger foretage en faglig vurdering af, om der kan være fare for menneskers, dyrs eller planters sundhed eller for miljøet, hvis der kan konstateres forekomster af den pågældende forurening i produktet.

I så fald kan Fødevarerministeriet med hjemmel i den foreslåede bestemmelse tilbageholde et parti med henblik på nærmere undersøgelser og dermed forhindre, at de pågældende produkter bliver solgt eller anvendt, før der foreligger et resultat af en analyse eller anden form for undersøgelse. Der vil endvidere kunne stilles krav om, at særlige betingelser er opfyldt, for at produktet kan sælges eller anvendes.

Det fremgår af gødningsforordningens artikel 15, at hvis der er tale om en EF-gødning, skal Kommissionen underrettes herom med henblik på at træffe afgørelse om, hvorvidt det nationale forbud skal ophæves, eller om der udstedes EU-regler.

Såfremt et produkt tilbageholdes på baggrund af en mistanke, der viser sig ikke at blive bekræftet, er staten erstatningsansvarlig efter dansk rets almindelige erstatningsregler uden for kontrakt. Det vil sige, at der foreligger et ansvarsgrundlag (culpa) og at der er en adækvat sammenhæng mellem påbudet og det tab, der er lidt.

Har Fødevarerministeriet nedlagt et tabsgivende forbud på et så spinkelt grundlag, at formodningen om risiko for sikkerheds- eller sundhedsfare for menneskers, dyrs eller planters sundhed eller en risiko for miljøet ikke kan betegnes som velbegrundet, og at ministeriet derfor har handlet forsættligt eller uagtsomt, vil staten være erstatningspligtig.

Til § 7

Det foreslås, at fødevareministeren som i den nu gældende lovs § 1, stk. 3, nr. 5, bemyndiges til at fastsætte regler om kontrol og tilsyn med, at loven eller de i medfør af loven fastsatte regler overholdes. På tilsvarende vis kan der fastsættes bestemmelser om kontrol med overholdelse af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forhold omfattet af loven.

Med hjemmel i bestemmelsen kan det f.eks. fastsættes hvilke analysemetoder, der skal anvendes for bestemmelse af næringsstofindhold, eller andre egen-skaber, som produkterne skal overholde.

Til § 8

Med forslaget til § 8 skabes der hjemmel til, at fødevareministeren eller den, fødevareministeren bemyndiger hertil, i kontroløjemed kan indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder i forbindelse med en generel kontrol med overholdelse af lovens regler. Der kan herunder ske sammenstilling og samkøring af oplysninger, herunder personoplysninger, til kontrolformål.

Kontrolmyndigheden har efter de gældende regler i forvaltningsloven og i lov om behandling af personoplysninger mulighed for at indhente oplysninger i kontroløjemed i enkeltstående tilfælde. Derimod har kontrolmyndigheden ikke uden udtrykkelig lovhjemmel mulighed for at foretage en systematisk sammenstilling og samkøring af de oplysninger, der er indhentet hos andre offentlige myndigheder, med de oplysninger, der findes i ministeriets egne IT-systemer.

Der er således med forslaget tale om en udvidelse af den bestående adgang til indhentning og behandling af oplysninger, som findes hos andre offentlige myndigheder. Baggrunden for forslaget er et ønske om at udvide og forbedre mulighederne for kontrol med overholdelse af reglerne.

Der kan i forbindelse med udmøntningen af den løbende sikkerhedsvurdering som fortages af Politiets Efterretningstjeneste (PET) og Beredskabsstyrelsen opstå kontrolmæssigt behov for gennem sammenstilling og samkøring af oplysninger at kunne se sammenhænge og mønstre, som ellers ikke vil være synlige.

Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at konkretisere, hvilke registre der skal sammenkøres, idet de første sikkerhedsmæssige vurderinger endnu ikke er afsluttet.

Administrationen vil blive tilrettelagt således, at de virksomheder, der berøres af en kontrolordning, gøres opmærksom på myndighedens adgang til at foretage samkøring i kontroløjemed, inden kontrollen iværksættes, og at samkøringen så vidt muligt kun finder

sted, hvis de personer, der omfattes af kontrollen, har fået meddelelse om kontrolordningen, inden de afgiver oplysninger til myndigheden. Fødevareministeriet vil i forbindelse med administration af den foreslåede bestemmelse iagttage de procedurer omkring samkøring og sammenstilling af personoplysninger, der følger af lov om behandling af personoplysninger.

*Til § 9**Til stk. 1*

Bestemmelsen svarer i hovedtræk til bestemmelsen i § 1, stk. 3, nr. 7, i den gældende lov. Kontrol og tilsyn med overholdelse af reglerne om gødning og jordforbedringsmidler m.v. samt administrationen heraf har traditionelt været fuldt ud brugerbetalt. Det er hensigten, at dette fortsat skal være tilfældet.

Til stk. 2

Stk. 2 svarer til udformningen af andre bestemmelser i nyere lovgivning inden for Fødevareministeriets område. Rykkergebyret dækker de udgifter, der er forbundet med sagsbehandling af rykkerskrivelser som f.eks. fremsøgning af debitorer, udskrivning, forsendelse, arkivering, telefonekspedition og registrering. Det skønnes, at tidsforbruget ved udsendelse af én rykker-skrivelse udgør ca. 20 minutter, svarende til en omkostning på ca. 100 kr. pr. sag.

Til stk. 3

Det foreslås endvidere i stk. 3, at der bliver udpantningsret for foranstaltninger, der udføres i medfør af stk. 2.

Disse bestemmelser har til formål at medvirke til at effektivisere de offentlige myndigheders inddrivelse af restancer hos borgeren. Udover at effektivisere inddrivelsen, vil bestemmelserne samtidig lette domstolssystemet for civile tvister om mindre beløb og give borgerne en mindre bureaukratisk administration.

*Til § 10**Til stk. 1*

Bestemmelsen svarer til § 4 i den gældende lov. Bestemmelsen i § 4 blev indsat i loven som konsekvens af den ressortfordeling, der ved oprettelsen af Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender blev fastlagt mellem Fødevareministeriet og det nye ministerium (jf. lov nr. 404 af 1. juni 2005 om ændring af forskellige hjemmelsbestemmelser og delegation til andre statslige myndigheder m.v. på Fødevareministeriets og Familie- og Forbrugerministeriets områder).

Når fødevarerministeren uddelegerer sine beføjelser til en institution under ministeriet, kan der med bestemmelsen fastsættes regler om klageadgang, herunder om at klageadgangen afskæres.

For så vidt angår klageadgang, er der med formuleringen givet adgang til helt eller delvist at afskære klageadgangen. Som altovervejende hovedregel vil toinstansprincippet ikke blive fraveget, og klageadgangen tænkes udelukkende afskåret i de situationer, hvor der er tre instanser.

Hvis klageadgangen ikke afskæres, kan indsendelse og behandling af klager reguleres. Der vil eksempelvis kunne fastsættes en frist for udnyttelse af rekursmulighed, krav til klagens form og indhold eller regler om klagens indsendelse.

Der gives med forslaget hjemmel til remonstration, dvs. at den myndighed, som har truffet en afgørelse, der kan påklages, kan genoptage sagen og eventuelt træffe en ny afgørelse, selvom der er indgivet en klage. Myndigheden vil således kunne træffe en ny realitetsafgørelse, som giver klageren helt eller delvist medhold, uden at sagen skal forelægges rekursinstansen. Denne nye afgørelse kan også påklages til rekursinstansen. Det må derfor betragtes som en administrativ lettelse både for myndighederne og for borgerne, at en myndighed har hjemmel til remonstration.

Til stk. 2

Med forslaget til stk. 2, kan fødevarerministeren delegere sine beføjelser efter loven til en statslig institution uden for ministerområdet, således at administrationen kan tilrettelægges hensigtsmæssigt uanset ministertilhørsforhold. Hjemlen til uddelegering af kompetence har ikke på nuværende tidspunkt noget konkret anvendelsesområde. Bestemmelsen blev som det fremgår ovenfor indsat i den gældende lov som konsekvens af den ressortfordeling, der blev fastlagt ved oprettelsen af Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender.

Til § 11

Til stk. 1

Med den foreslåede bestemmelse gives der adgang til, at myndigheden kan foretage tvangsindgreb uden retskendelse, idet der er tale om kontrolforanstaltninger, og en domstolsprøvelse derfor i overvejende grad vil blive af formel karakter. En tilsvarende hjemmel findes i den gældende lovs § 3.

Det fremgår af bestemmelsen, at tvangsindgreb kun kan finde anvendelse, hvis det skønnes nødvendigt for løsning af opgaver efter denne lov eller EU-reguleringen. Det almindelige proportionalitetsprincip indebæ-

rer, at myndigheden til enhver tid er forpligtet til at anvende den mindst indgribende reaktion, som er tilstrækkelig til opnåelse af formålet.

Det har været overvejet at indskrænke anvendelsesområdet for bestemmelserne om kontrolbesøg m.v. Af hensyn til muligheden for at kontrollere, at reglerne for f.eks. ammoniumnitratgødning eller andre produkter omfattes af loven, der kan udgøre en sikkerhedsfare, herunder fare for den offentlige sikkerhed, er overholdt, og af hensyn til en eventuel fremtidig kontrol med tungmetaller og lignende, er det imidlertid nødvendigt at bibeholde hjemlen. Det vurderes ikke at være hensigtsmæssigt at indskrænke hjemlen.

Med hensyn til de lokaliteter, hvor de kontrollerende myndigheder har adgang til at efterse dokumenter m.v., gælder det, at det f.eks. for mellemlandere og mindre virksomheder ofte ikke vil være muligt at foretage en opdeling i en forretningsmæssig del og en privat del.

En anden forudsætning for at kunne udføre en effektiv kontrol er, at myndighederne har ret til at gøre sig bekendt med de af loven omfattede personer, virksomheders m.v. skriftlige materiale, herunder materiale i elektronisk form i det omfang, det er nødvendigt for administration og kontrol i henhold til loven og til forordningsbestemmelser omfattet af lovens område. I en række tilfælde vil formålet med den offentlige kontrol forspildes, hvis kontrolmyndigheden skulle afvente retskendelse før, at kontrollen kan gennemføres.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med bestemmelserne i lov nr. 442 af 9. juni 2004 om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter med senere ændringer. Denne lov indeholder bl.a. regler om myndighedernes pligt til at give underretning til vedkommende borger eller virksomhed forud for et tvangsindgrebs gennemførelse, samt om den fremgangsmåde, forvaltningsmyndighederne skal følge ved iværksættelse af tvangsindgreb uden for strafferetsplejen (kontrolbesøg m.v.).

Bestemmelsen forventes kun undtagelsesvis at blive bragt i anvendelse.

Til stk. 2

Det fastslås med bestemmelsen, at politiet om nødvendigt skal yde bistand ved kontrollen. Bestemmelsen svarer til bestemmelser i anden lovgivning inden for Fødevarerministeriets område.

Til stk. 3

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 3 skal den, der er omfattet af reglerne i loven, efter anmodning

give tilsynsmyndigheden de oplysninger, som har betydning for kontrollen. Oplysninger om økonomiske og regnskabsmæssige forhold kan være et vigtigt led i kontrollen. Kun oplysninger, som er af direkte betydning for kontrollen, kan kræves afgivet. Myndighederne kan vederlagsfrit forlange elektroniske udskrifter og kopier af relevant materiale.

Til stk. 4

Efter stk. 4 kan fødevarerministeren eller den fødevarerministeren bemyndiger hertil, vederlagsfrit udtage prøver til undersøgelse. Bestemmelsen er en videreførelse af gældende lovs § 3, stk. 1.

Til § 12

Efter den gældende lovs § 1, stk. 3, nr. 5, kan fødevarerministeren fastsætte bestemmelser om offentliggørelse af kontrol- og analyseresultater. Der er en lang tradition for, at der på grundlag af denne bestemmelse sker offentliggørelse af alle kontrol- og analyseresultater. Navne på dem, der har anmeldt den pågældende gødning, jordforbedringsmiddel m.v., fremgår af offentliggørelsen. Offentliggørelse finder i dag bl.a. sted på Fødevarerministeriets hjemmeside. Efter forslaget til § 12, stk. 1, kan ministeren fastsætte, at klage over kontrol eller analyseresultater ikke har opsættende virkning på offentliggørelsen.

Med forslaget til § 12 tilpasses bestemmelsen om offentliggørelse således, at den svarer til nyere lovgivning på området.

Der er med ændring af bestemmelsen om offentliggørelse ikke tilsigtet en ændring af den hidtidige praksis.

Det tilføjes, at bestemmelsen ikke kan anvendes til at offentliggøre oplysninger om enkeltpersoners private forhold eller forhold, der er videregivet til politiet med anmodning om tiltalerejsning, eller sager, hvor der er faldet dom.

Til § 13

Til stk. 1

Det foreslås i stk. 1, nr. 1, at overtrædelser eller undladelse af at efterkomme forbud og påbud meddelt efter § 5, stk. 1, eller § 6 kan straffes med bøde. Det foreslås endvidere i stk. 1, nr. 2, at den, der undlader at afgive oplysninger efter § 11, stk. 3, eller undlader af at stille bistand til rådighed efter § 11, stk. 3, kan straffes med bøde.

Til stk. 2

I stk. 2 bemyndiges fødevarerministeren til at fastsætte bødestraf for overtrædelse af regler udstedt i

medfør af loven. Bestemmelsen giver endvidere mulighed for, at der kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i regler fastsat af Det Europæiske Fællesskab om forhold, der er omfattet af denne lov.

Til stk. 3

Begås en overtrædelse, herunder undladelse af at efterkomme påbud og forbud, af selskaber m.v., foreslås det i stk. 3, at der kan pålægges strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Til § 14

Forslaget til § 14 indebærer, at fødevarerministeren kan meddele administrative bødeforelæg. Det administrative bødeforelæg vil alene kunne anvendes i overtrædelsessager, hvor sagen er klar såvel med hensyn til overtrædelsens indhold, som med hensyn til de retsregler, der er overtrådt. Bødestørrelsen vil blive fastlagt på grundlag af retspraksis. Det er ligeledes, som anført i bestemmelsen, en forudsætning, at den pågældende erklærer sig skyldig i overtrædelsen og er enig i, at sagen kan afgøres med et bødeforelæg.

Administrativt bødeforelæg vil ofte blive opfattet som en mere enkel og mindre belastende afgørelsesform end en indenretlig afgørelse, som involverer såvel politi som retsvæsen. Det findes derfor hensigtsmæssigt, at borgeren i relativt ukomplicerede sager kan vælge mellem de to muligheder. Anvendelsen af administrative bøder indebærer en aflastning af domstolene og tillige en hurtigere afgørelse af sagen.

Retsplejelovens § 924, stk. 2, finder efter bestemmelsen tilsvarende anvendelse ved vedtagelse af administrative bøder. Ifølge denne bestemmelse finder retsplejelovens § 834, stk. 1, nr. 2 og 3, og stk. 2, om indholdet af anklageskrift tilsvarende anvendelse for administrative bøder. Det følger ligeledes af retsplejelovens principper, at modtageren af bødeforelægget ikke er pligtig at udtale sig.

Vedtages et bødeforelæg i rette tid, eller bliver den efter vedtagelsen inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning jf. retsplejelovens § 924, stk. 3.

I det omfang der ikke er retspraksis på området, vil bødeniveauet for overtrædelse af bestemmelserne skulle fastsættes af domstolene, inden bestemmelsen kan bringes i anvendelse.

Til § 15

Til stk. 1

Det foreslås, at fødevarerministeren kan fastsætte tidspunktet for lovens ikrafttræden.

Til stk. 2

Med forslaget til stk. 2 ophæves den gældende lov om gødning og jordforbedringsmidler m.m.

Til stk. 3

I stk. 3 foreslås det, at regler fastsat i medfør af den gældende lov om gødning og om jordforbedringsmidler m.m. forbliver i kraft, indtil de ophæves eller aflø-

ses af nye regler. Overtrædelser vil blive straffet efter de hidtil gældende regler.

Til § 16

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvist i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Til lovforslag nr. L 119. Skriftlig fremsættelse (17. januar 2007)

Fødevareministeren (Hans Chr. Schmidt):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om gødning og jordforbedringsmidler m.v.

(Lovforslag nr. L 119).

Med forslaget til lov om gødning og jordforbedringsmidler m.v. videreføres i hovedtræk elementerne i den gældende lov, idet bestemmelserne forenkles og moderniseres. Formålet med loven er som med den gældende og de tidligere love på området at sikre brugere, d.v.s. landmænd, skovbrugere, gartnere, haveejere m.fl. fornødne oplysninger om kvalitet og indhold af indkøbte gødningsstoffer m.v.

Med forslaget bliver det muligt at regulere produktion, opbevaring, køb, salg, distribution, import og eksport af alle gødninger og jordforbedringsmidler m.m. gennem hele handelskæden, ligesom der bliver mulighed for at registrere samtlige led i handelskæden af hensyn til en effektiv kontrol. Da visse typer af ammoniumnitratgødning kan misbruges til terrorformål medtages som noget nyt også hensynet til den offentlige sikkerhed.

Hensynet til miljøet og til menneskers, dyrs eller planters sundhed vil fremover indgå på lige fod med hensynet til jordbrugernes behov for

oplysninger om kvalitet af gødning og jordforbedringsmidler m.v. Fødevareministeren vil efter forslaget fremover kunne forbyde salg eller anvendelse af et produkt, hvis der er begrundet mistanke om, at det udgør en fare for menneskers, dyrs eller planters sundhed, eller udgør en risiko for miljøet, indtil resultatet af en iværksat undersøgelse foreligger.

Med loven kan fødevareministeren nedlægge de forbud og påbud, der er nødvendige for at sikre overholdelse af loven.

Der foreslås indsat en generel hjemmel for fødevareministeren til fra andre offentlige myndigheder at indhente oplysninger, der er nødvendige for kontrol med overholdelse af loven, herunder at foretage samkøring af oplysninger i kontroløjemed.

Herudover tilpasses og moderniseres formuleringen af en række bestemmelser af administrativ karakter.

Hjemlen til, at Fødevareministeriet kan autorisere gødningslaboratorier er ikke medtaget i nærværende lovforslag. Autorisationsordningen for jordlaboratorier blev nedlagt pr. 31. december 2004.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, anbefales det til Folketingets velvillige behandling.